

J. v. Vondels Salomon : treurspel

<https://hdl.handle.net/1874/36967>

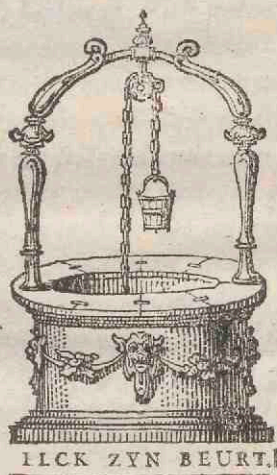
I. V. VONDELS

7

SALOMON.

TREURSPEL.

Quantum mutatus ab illo!

AMSTERDAM, Gedrukt by *Jacob Lefcaille.*

Voor ABRAHAM DE WEESS, Boeckverkooper op den Middeldam, in't Nieuwe Testament, in't Vredejaer 1648. *B.*

IUSTUS BAECK.

Ick brenge nu Koning Salomon op het heiligh tooneel; niet gelijk by den beloofden Messias in zijne heerlyckheit uitbeelde, maer uit zijnen geluckigen staet in den poel der afgoderve komt te verzincken. In dit treurspel wort geen bloet, maer die groote ziel gestort, door wiens heiloozen voorgangk seders zoo vele duizent zielen omquamen, en in haer bloet versmoorden, en het gescheurde Koningkrjck, Samarie, en Ierusalem, met den tempel en godtsdienst endelyck verdelght, en d'overgebleve stammen in ballingschap weghgevoert werden. Het misbruick van Godts overvloedige gaven, de wellust, en begeerte tot verbode schoonheden teelen zulck eenen oegst van schrickelycke jammeren, en leveren stof om dit treurtooneel te sichten op dien deerlycken afval des allergezegensten Konings, die naulix Godts tempel volbouwt en geheilighit hebbende, zich zelven door het bewieroocken der afgoden, en d'allergruwzaemste offerhanden zoo lasterlyck ontheilighde. De Koningin van 't Zuiden quam te voren van het einde der weerelt, om te hooren de wysheit van die Goddelijck Orakel, wiens dwaesheit namaels de gantsche weerelt ten spiegel diende, om door Salomons onstantvastigheit tot stantvastigheit in den wettigen godtsdienst opgeweckt te worden. De Personaedjen en toestel, tot dit treurspel vereischt, zyn gepast naer den yver van het todendom en Heidendom, de gelegentheit van zaecke, tijt, plaetse, en andere omstandigheden. Uwe E. onder de Kunstbeminners gerekent, zal met den zynen, die lust in dusdanige stoffe plaghten te scheppen, dit niet ongerijmt vinden, en gelieven i ontfangen met zulck een genegenheit als het u opgedragen wort, tot een blyck, dat ick blyve

Uwe E. dienstwillige

JOOST VAN DEN VONDEL.

Koning Salomon, Davids zoon, die allerwijfste Profeet, en gezegenfte Vredevorft, hoogh op zijn dagen, en door voorspoet en weelde verydelt, fchepte, tegens Godts en Moses uitgedruckte wet, zijnen welluft in duizent Heidensche Vorftinnen en schoonheden; en verfingerde al te jammerlijk op Koning Hiram's dochter, hier Sidonia genoemt, zulcks dat hy, tot razens toe van hare minnetreken berovert, en vervoert; buiten Ierufalem den tempel aller Goden flichte, op den bergh, federt den bergh des aenftoors geheeten. Ten leste nocte Sanhedrin, nocte Wetgeleerde, nocte Aertspriester Sadock aenziende, bewieroockte hy Aftarthe, een Sidonische afgodinne, en andere afgoden, zijne Koninginnen en Gemalinnen ten gevalle; waer over Godt met een onweder van gramschap tegens hem uitborft, en door Profeet Nathan hem en den rijkce mer plagen en uitheemsche, zijnen zoon en nazaet met inheemsche oorlogen, en een deerlijke scheuringe dreighde, en allen Hebbreen en den naburigen Rijkken een gruwelijke verwoefingc en ellende voorfelde.

Her tooneel wort buiten Ierufalem gebouwt. De Rey beftaet uit Ierufalemmers. Het treurspel begint met den dagh, en eindight in den avont. Een Wetgeleerde is de Voorredenaer.

P E R S O N A E D J E N.

W E T G E L E E R D E.

I T H O B A L. Ecn Sidonisch Hofprieftcr.

R E Y V A N J E R U S A L E M M E R S.

S I D O N I S C H E H O F J O F F E R S.

S I D O N I A. De Koningin.

S A L O M O N. De Koning.

B E N A J A S. Veltheer, en hoofd der lijfwacht.

S A N H E D R I N. De breede Raet.

S A B U D. 's Konings Vertrouweling.

S A D O C K. d'Aertsprieftcr.

N A T H A N. De Profeet.

J. V. VONDELS

SALOMON.

TREURSPEL.

HET EERSTE BEDRYF.

WETGELEERDE.

Hy quaemt dus verre van het Zuiden , daer de Kreeft
 De Mooren verft, de boom zoo weinig fchaduw geeft,
 En woud (geensins vernoegt uw Koningin te hooren,)
 Uw eigen oogen meer gelooven dan uw ooren ;
 Dies toonde ick u de ftadt , en wat men toonen kon ,

Den tempel , en het hof van Koning Salomon ,
 Met al zijn heerlijkheit . Ghy hebt , naer onze zeden ,
 Gelijk uw Koningin , ons Godtheit aengebden ;
 De vruchten van uw lant vereert aen Godts altaer .
 Nu eifchtghe , voor het lefte , (och och , het valt me zwaer .
 Is 't vreemt , indienne 't hair van fchrick te berge rijze ?)
 Dat ick hier buiten u den nieuwen tempel wijze ,
 Waer over al de ftadt nu quijt , en treurt , en fteent .
 Daer ftact dat gruwelftuck , om 't welck een ieder weent ,
 De Vaders , en het volck : daer ziet ghy 't met uw oogen ,
 Ten fchimp des waren Godts , voltrocken , en voltogen :
 En kunt uw Koningin getuigen met uw ' mont
 Hoe zy der Vorften zon op haren middaghftont
 En op haer hooghfte zagh : gelijk alle aertsche dingen
 Hier onderworpen zijn zoo veel veranderingen ,
 En beurten ; en men 't al , wat lager dan de maen
 Gefteft wert , op zijn tijt ziet waffen , en vergaen .

Het opperste Geluck, dat wy met vreught aenschouwden,
 Is niet gewoon zijn hof op eene plaets te houden
 Dan voor een korte tijt. De mensch, te bros van stof,
 Magh qualijck tegens weelde, en al te groot een' lof.
 De Priesters zijn ontrust: wy Wetgeleerden mompelen.
 Men dreight van hier de stad en godtsdienst t'overrompelen
 Met valsche en vreemde Goôn. Wy zien 't gebouw vast aen,
 En schricken tegens dat de kerckdeur op zal gaen.
 De grijze Koning zit belegert van zijn vrouwen,
 En suft in dezen hof. Wat onheil zy ons brouwen,
 Zal blijcken 't zijner tijt. Maer blijf een luttel staen:
 Hier komt nu Benajas, het hoofd der lijfwacht, aen;
 Hy wort om strijt begroet van Hopliën, en Kornellen.
 Het schijnt hier valt wat groots, wat wightighs te bestellen.

B E N A J A S.

T Ot aenwas en ten dienst van 's Vorsten heerlijkheit
 Is 't oirbaer dat het volck, 't welck om den luthof leit,
 En in dees voorstadt waect, in huizingen, en tenten,
 Versterckt werde uit het hof met d'andre regementen.
 De Koningin heeft lust van daegh den spiegelstrijt
 Te zien voor 't mirtewoudt. Gaet hene dan, en quijt
 U daetlijck naer den eisch, en helpt de vreught vermeerden.
 Dees vrouwestaetsi magh geen wapenpracht ontbeeren.
 Laet volstaen al de maght des volcks, te voet, te paert.
 Zoo wordt geen' schat verquist: de Koning is het waert.
 Al't gout en zilver schijnt om Salomon geschapen.
 't Hoefzyzer klinck' van gout. Nu blincke schilt, en wapen,
 En harnas in de zon, daer 't heir gewapent staet,
 Gelijck een gouden bergh. De ruiter en soldaet
 Vertoone een regenboogh van parlen en gesteente.
 Zoo blijk' het hoe de schat der bloeiende gemeente,
 En al die rijckdom, ons van Oost en West vercert,
 Besteet zijn aen dit hof, daer Davids zoon regeert.

ITHOBAL. WETGELEERDE.

GHy Jongelingen en Hofjoffers, uitgekozen
 Om met vergulden mirt, en witte en roode roozen
 Het feest van Astaroth te kroonen, als men plagh
 Te Sidon, in ons lant, gaet, haelt nu voor den dagh
 Al wat ghy giftren vlocht: brengt kranffen: brengt festoenen.
 Men zal Astartes kerck inwijden, en verzoenen
 Haer Godtheit met een' geur van bloemen, loof, en kruit,
 Met schael, en wieroockvat. Gaet stort uw harten uit,
 Dees hemelsche Godinne en dit gewelf ter eere.
 Indien men, naer den eisch, haer woudt en kerck stoffeere,
 En rijckelijck behange, uit een' godtvruchten geest;
 Zy zal genadighlijck de jongkheit op het feest
 Beloncken van't altaer, en minnelijck bejegenen;
 Zy zal uw jaren milt met spoet en wasdom zegenen,
 En schoonheit, en geluck. Wie zich voorbarigh toont
 In't yvren, zentze niet naer huis toe onbeloont.
 Ga hene, schoone jeught: ghy kunt uw wackre leden,
 De bloem van uwen tijt, niet heiliger besteden
 Dan in Astartes dienst. Betrouw het Ithobal
 Haer' Priester toe, en volgh wat hy u raden zal.

WE T. O zuivre Mayzon, die de heuvels en de dalen
 Rontom Ieruzalem beschijnt, en uwe stralen
 Komt spiegelen in't gout des tempels, en het dack,
 Waer op noit vogel ruste, en dat noch smet noch vlack
 Kan lijden; kuntghe wel dien gruwelbergh gedoogen,
 En zonder deizen zien het geenwe met onze oogen
 Aenschouwen? Kuntghe wel met uw doorloutert licht
 Bestralen dezen vloeck, die gruwelen verdicht,
 Den hemel tergh, en trotst, en Godts gewijden drempel?
 Of achtghe dat men Godt en afgodt elck een' tempel
 Magh bouwen, zonder smet, en zonder onderscheit?
 En is uw glans van't licht, daer ghy uw majesteit

Van licht en glans uit ſchepte , alree zoo wijt verbaſtert ,
 Dat ghy met deizen niet dees gruwelkerck verlaſtert ,
 Of uw gezicht bedeckt met eene donckre wolck ,
 Ter ſchande van dit ſchalck en ſtout Sidoniſch volck ?
 Geen volck , maer een gedroght van adderen en peſten ,
 Die deze booze lucht en ſtanck om Arons veſten
 Verſpreien ; daer gewis een ſterfte op volgen zal ,
 Een woeftheit, en bederf, en gruwzaam ongeval,
 Ten zy het Godt verhoede , en Prieſters , en Levyten ,
 Profeet, en Wetgeleerde , en burgery zich quijten ,
 Gelyck hunn' yver paſt . Wat hoort, wat ziet men hier ?
 Uitheemſche ſchoonheit, och , wat ſtaet ghy Juda dier !
 Wat komt Jeruſalem nu over , en den mannen
 Van Juda , die den boogh voor Godt en godtsdienſt ſpannen !
 Wat komt ons Prieſterdom nu over , wien de ſchat
 Des offers, en de geur van Arons wieroockvat ,
 En al wat aen den dienſt des heilighdoms magh kleven
 Is toebetrouwt ! Hoe wordt Godts glori nu gegeven
 Aen Jakobs ſchantvleck , een Feniciſche afgodes ?
 Och, ſchrey een heele zee van bittere tranen : leſch
 Met my dees vuile vlam , eer zy beginn' te blaecken ,
 En uit de voorſtadt vliege, en ſla in Sions daecken ,
 Ja over 't ganſche lant, en legge al 't rijk in d'aſch .
 Och , Moorenlander, och, ghy komt hier recht van pas ,
 Een ſchennis zien , waer van al 't aertrijk zal gewagen .
 O boeck, ô heiligh boeck , men plagh u ract te vragen ,
 Teluiftren naer den mont der Wetgeleerden : nu
 Verſmaet men Godt en ons, en niemant hoort naer u .
I T H. Wat mompelt deze Jode uit zijn verdwaelde boecken ?
 Moet hy , die andren leert , noch eerſt de wijsheit zoeken ,
 Zoo dwaelt het heele ſchool , terwijl de meeſter dwaelt .
W E T. Ghy Sidoniers, die dicht aen Paleſtijne paelt
 Met uw gebied , maer wijdt en verre zijt gelegen
 Van onze Wet, en volght verkeerde en kromme wegen ;
Waer-

Waerom vermeet ghy u dit schricklijk misverstant
 Van blinde gruwelen in dit geheilicht lant
 Te voeren ; daer de gront geen vreemt altaer kan dragen ?
 Het past geen' vreemdeling de burgery te plagen ,
 En ingeborenen te tergen door een smet
 Van nieuwigheên . Ghy mooght ons Goddelijke wet
 Niet breken , door een wet naer uw vernuft te smeden .
 Indien uw dwaling staet te stuiten door gebeden ;
 Zoo bidde ick , staeck uw werck , en opzet , om den tijt ,
 De plaets , en 't volck , het welck geen' nieuwen godtsdienst lijst .
 Het staet uitheemschen vry Godts tempel te bezoeken ,
 Hun gaven herrewaert , van verre uit vreemde hoecken ,
 Te brengen : maer een kerck te stichten tegens Godt ;
 Te buigen voor een pop , een beelt van Astaroth ;
 Geloof , dit heet by ons den dienst der Godtheit schennen .
 Wy dienen eenen Godt , een Godtheit , die wy kennen .
 Wy stellen eenen Godt in top . Wie neffens hem
 Een andre Godtheit eert , dien kan Jerusaleem
 Niet laten ongevloect : gelijk de mont ons leerde ,
 Die onze Godtheit sprack , ja niet dien Godt verkeerde ,
 Als een gemeinzaem vriend met zijnen trouwen vriend .

I T H. Een iegelijck zie toe , en wete wien hy dient ;
 Wy zijn geruft in 't onze , en noit hier van verbaftert .
 Dat ghy ons Godtheit haet , vervolght , vervloect , en lastert ,
 Ontdeckt uw misverstant . Wy hooren hoe ghy haet ,
 Veracht , en schent het geen uw yver niet verstaet ?

W E. Gods wijsheit zwichte noit voor 's menschen brein , en zot-
 Die bidt haer droomen aen , en een gedroomde Godtheit . (heit ,

I T H. Men hoyde Tyrus en ons Sidon niet zoo slecht ,
 Dat het een Godtheit diene , en heur altaren recht' ,
 En kercken bouwe alom , op 't lant , en in de steden ,
 Die niet met recht verdient te werden aengebeneden ,
 En dat men haer een woudt toekeuren zoude , en voort
 Vereeren met al 't gene een Godtheit toebehoort .

Neen zeker, ons Godin en Koningin Astarte,
 Door Syrie gedient, neemt ons gebeên ter harte,
 En zegent rijk by rijk met vee en vruchtbaerheit:
 Het zy men't op geberghte of in de beemden weid',
 Of 's winters zette op stal; men kan het naulix tellen.
 Al 't voetsel dijt tot melck, waer van de jaddets zwellen.
 Astarte zegent hof, en huis, en huisgezin.
 Zy queeckt de jongkheit aen, de schoonheit, en de min.
 Zy troostze met een lief, die bleeck van minne quijnen,
 En komtze oock in den droom verquicken, en verschijnen.
 Aenschouwde ghy haer beelt, en schoonheit, en gelaet,
 Zoo levendigh, zoo schoon, gelijkze op 't outer staet,
 Ghy wierpt die boecken wech, en uw Hebreusche brieven,
 En zoudt op dees Godin verslingren, en verlieven,
 Ja wenschen 't oude vel te wisslen, als een slang,
 Om in herboren schijn, in't midden van 't gezang,
 Haer met den Asiaen het wieroock toe te zweien,
 En met uw Koningin de staetsi te geleien.

W E T. Dat hoede Godt: dat keer' de rechte zegenaer
 Van menschen, en van vee, en elck saizoen van 't jaer.
 Hy zegent bergh, en dal, met zon, en daeuw, en regen.
 De herder drijft vergeefs zijn kudde langs de wegen;
 De lantman ploeght en zaeit vergeefs, en zonder vrucht,
 't En zy zijn milde hant hem zegene uit de lucht.
 Het korenvelt, d'olijf, de wijnstock met zijn rancken
 Voor oli, graen, en druif, den milden Godt bedancken.
 De huizen loven Godt met eene danckbre stem.
 Gezonthet, kinders, schat, het vloeit alleen van hem.
 Sla Moses op, die by de kloecke Egiptenaren
 In 't hof was opgevoedt, in wetenschap ervaren,
 En kunsten, ja van Godt en Engelen geleert,
 Waer mede hy zoo lang gemeenzaem heeft verkeert,
 En ons uit hunnen mont den Godtsdienst, en de zed en
 Gewezen. Moses Wet en regel t'over treden;

- Een Heidensche afgodin te brengen op de baen,
 Waer zulck een' wijzen man, ja Godt te kort gedaen.
- I T H.** Aen Moses wijsheit acht zich Sidon niet verbonden.
 Fenicie heeft zelf de letterkunst gevonden,
 Den vont van zijn vernuft heel Griecken bygezet,
 De weerelt omgezeilt, en 't uitheemsch brein gewet.
 Fenicie verstaet de maten, en getalen.
 Het slaet de starren ga, die vast staen, ofte dwalen,
 En weet by nacht zijn padt te vinden door de zee.
 Het wijckt Egiptenaer, Araber, noch Hebreë,
 In kennisse en verstant; en sleet door oorelogen
 En godtsdienst op zijn borst het uiterste vermogen
 Van al uw heirkraft; zulcks dat ghy geraden vont
 Met dit zeeghaftigh volck een eeuwich vreverbont
 Te sluiten, en uw Rijk te stercken met geburen,
 Die vaster door hun deught dan door hun hooge muren
 Gegront staen. Wie noch schrickt voor onraet, en gevaer;
 Twee zuilen stutten ons, de wapens, en 't altaer.
- W E T.** O ydel toeverlaet van outer, en van wapen,
 Zoo lang ghy u zoo blind aen afgoën blijft vergapen,
 Aen stomme en blinde en doove en reuckelooze Goën.
- I T H.** Wy eeren een Godin. **W E T.** d'Onkuische, van Adoon,
 Een Koningsaterlingk, en zijne min bezeten?
- I T H.** Tot dat hy van het Wilt zoo deerlijk wiert verbeter;
 Waerom ons Joffers noch met een' bedruckten geest
 Zijn lijk betreuren, op het jaerlijksche offerfeest,
 Wanneer het jaergetijde in bloet verkeert de vlieten,
 Die uit het cederbosch van Liban zeewaert schieten:
 Een wonderteken, 't welck de Joden overtuight,
 Dat elck met reden zich voor onze Godtheit buight.
- W E T.** Gemeenlijk wort de verdes vliets den gront ontnomen,
 Waer over 't water komt ten dale nederstroomen,
 En zich met aerde mengt, en neemt haer kleuren aen,
 Als elementen, die elckandre best verstaen,

Zoo schijnt Adonis root, als d'aerde komt van boven
 Uit Liban, voor den wint, in zijne kil gestoven :
 Dan verft het stof den stroom. Is dit een wonderwerck ?
 En bouwt ghy op dien gront Astartes feest, en kerck ?

I T H. Haer lof wort aen den Nijl, en by Syriers gezongen,
 En by den Filiftijn, en allerhande tongen .

Her Oosten, nimmermeer van haer te dienen moe,
 Treckt herwaert, wijdt en zijdt, en brengtze gaven toe .

W E T. Men brengtze gaven toe, maer by gebreck van oordeel .
 De blinden voeden 's volcks verblintheit om het voordeel .
 Een afgodt neemt, en eifcht met ope hant noch meer .

Hy sluitze voor hun bede, en zegent nimmer weer .

I T H. Ghy zijt niet afgerécht op ons geheimenissen .

W E T. Die schamen zich den dagh, en mogen 't licht wel missen .

I T. 't Hebreusch geslacht waerdeert zijn' Godsdienst naer zijn zucht,
 Doch naer de reden minst. W E T. Wie voor geen reden vlught,
 Die vliede uw gruwelen, en schendige offerhande .

I T H. Men cerdeze eertijts hier, nu acht ghy dit een schande .
 Aldus verkeert de tijt de zeden, en de wijs .

W E T. Zo schick u naer den tijt, en wijs, en win den prijs .

I T H. Wat hindert u ons kerck hier buiten, voor uw poorte .

W E T. De stadt en al het lant verfoeit een misgeboorte
 Van offeren, waer van de lucht en hemel yft .

I T H. De wolcken en de lucht, die ghy met smoocken spijsft,
 En aenbidt, dommer dan alle omgelege volcken ?

W E T. Wy eeren geene wolck, maer Godt, die uit de wolcken

Ons vaderen verscheen, in steen zijn wetten gaf,
 En sterckteze met loon, en daetelijke straf .

Wy eeren geene wolck, maer Godt, die hen alomme
 Geleide, en voorging in een wolck- en vierkolomme .

Ghy eert een afgodin, die aen haer broêr gehuwt ,

De Min en Weêrmin baerde, een stuck daer elck af gruwet,

Zelf Reden, en Natuur : en deze gruwelstucken

Verheft men op 't altaer, waer voor de blinden bucken .

I T H. Gewis zy zijn niet blind , die Sidons Godtheit zien ,
 En eeren de bekrante ootmoedigh op hun knien .
 Het blancke marmer schijnt een' glans van zich te geven .
 Het beelt , heel schoon van leeft , en wel zoo kloeck als 't leven ,
 Is geestigh over al het lijf . Het wezen valt
 Bekoorlijk voor het oogh . Hoe frisch is haer gestalt !
 De Schoone is wel in 't vleesch . Wie moet het hoofd niet prijzen ?
 Het is eer klein dan groot . De hals behoudt in 't rijzen
 Zijn reizigheit , en maet . De schouders vallen smal .
 De borsten puilen uit , als heuvels in een dal .
 Een bollicheit verciert de zachte en lieflijke armen .
 De slincke hant , geneight de kuischeit te beschermen ,
 Bedeckt haer voor 't gezicht , dat al te dertel weit ,
 En uitspat in den beemt van haer bekoorlijkheit .
 Zy draecht in d'andre hant een sackel , die de stammen
 Zoo lang in eere houdt , en aenqueect met haer vlammen ,
 Den Doot en Tijd ten trots . De vlechten vloecien neêr ,
 En spelen op den rugh , als baren op een meer .
 Het voorhoofd , niet te hoogh , verlustight al die vryen ,
 En hopen uur op uur een uitkomst in hun lyen .
 Zy schiet door 't oogh een' gloet , en vriendelijcken strael
 In 't hart van oudt en jongk . De mont behoef geen tael
 Te spreken , want die noodt stilzwijgende elck tot kussen .
 O Goddelijcken mont , ghy kunt ons voncken blussen !

W E T. Ghy dient dan ydelijk den Wellust , als een' Godt ,
 En geeft een vuil gebreck den naem van Astaroth .
 Zoo krijght afgodendienst den tittel van boeleren ;
 En boel en afgodt , bey van eenerhande veerer ,
 Verzellen gaerne d'een den andren in hun vlucht .
 Zoo deekt geen mirtewoudt dat schandelijk gerucht ;
 Daer ghy , nae 't offeren , met danssen , en bancketten
 U wentelt in het slijck van die verbode smetten .

I T H. Een iegelijk versta zijn wijze , en lantgebruick .

W E T. Het is dan recht dat hier d'uitheemscheit wijcke , en duick .

IT H. Men stelle dat geschil aen 's Vorsten welbehagen.

Wy gaen , en zullen ons niet ongehoorzaem dragen .

WE T. O Abisslyner , nu getuigh uit zijnen mont
Hoe Sidon tempels bouwt op zulck een' geilen gront .

Dit is het zelve volck , wiens ongebonde wijven
En mans , voor d'afgoôn zelfs , die gruwelen bedrijven .

Dit is het Priesterschap , dat boelen heil belooft ,
In vuilicheden groeit , en Godt zijn recht berooft .

Dit zijnze , die dit Rijk besmetten , en beroeren ,
En deze landtsmet pooght de Koning in te voeren .

Maer gaenwe naer de stadt . My dunckt Jerusaleem
Loopt uit op dit gerucht met een bedroefde stem .

REY VAN JERUSALEMERS.

K E E R .

NU opgebroken naer Egipten ,
En 't juck , dat wy door zee ontslipten .

Dit heet niet meer 't beloofde rijk ,
Noch Iakobs wijk .

Ghy Helden , hooger dan de wolcken
In cere , hebt vergeefs de volcken

En Heidensche afgoôn uirgejaeght ,
En wechgevaeght :

Vergeefs behaelde Davids degen

Op Reus en Filistijn dien zegen ,

En doemde d'afgoôn tot den brant :

Men zagh het lant

Vergeefs om Moab , en Syriëren ,

Damaskus , Geth , en Rabba viëren :

Vergeefs bezorght Gods knecht zoo trouw

Den tempelbouw ,

En stapelt , d'eene zege aen d'ander ,

Al 't gout en zilver op malkander :

Hy wijdt vergeefs de Godtshut in:

Nu een Vorstin,

Een vleister, zijnen zoon betovert,

Een kus, een lonck al 't rijk verovert.

T E G E N K E E R .

Hoe wil al 't Heidendom nu schreeuwen,

Naerdien dees hantvest der Hebreuwen,

Van aen te bidden eenen Godt

Geraeckt ten spôt,

En schimp, en schendigh wort vertreden

Van Godts Gezalfde, 't hooft der steden,

Ja Godts gezegenden Profect.

O harteleet!

Waerom verworpt men Baäls jucken?

Waerom de steene Wet in stukken

Gesmeten, daer men danst en speelt

Om 't kallefsbeelt?

Waerom 't gesmolten kalf gedroncken?

Waerom verteeren 's hemels voncken

Aärons zoons, om 't vreemde vier;

Nu Dagon hier

De goude Bontkist durf ontwijden?

O wat beleven wy voor tijden!

Hoe langsaem straft nu 't hemelsch rijk

Zijn ongelijk!

Men raecht den appel van Godts oogen.

Ziet Godt dit koel aen uit den hoogen?

H E T T W E E D E B E D R Y F .

H O F J O F F E R S . I T H O B A L .

S I D O N I A .

NU zingt Astarte lof
 In 's wijzen Konings hof.
 Dit wijfeest geeft ons rijke stof
 Haer kerck te cieren op dien trant,
 In't midden van 't Hebreuschelant .

Behangt met mirtegroen ,
 En bloemkrans, en festoen
 Poortael, en pyler, ons ten zoen .
 Vereert die schoonste Majesteit
 Uit yver, en godtvruchtheit .

Zy zal voor zulck een deught
 Beschencken onze jeught
 Uit haren schoot met volle vreught
 Van wellust, die genoten wort
 Waer zy haer' milden zegen stort .

I T H. Ghy jeught van Sidon komt ter goeder tijt, geladen
 Met uw gevlochten loof, en heilige cicraden ,
 Bekleên het nieuw gebouw, dat in te wijden staet .
 Nu pas in 't yveren op niemants schimp of haect:
 Dewijl ghy dus op 't hooghte ons Godtheit zult behagen .
 Nu yver naer de kunst. Ay zie, de pijlers dragen
 Hun bogen, en gewelf, ter eere van dit feest ,
 Gewilligh, zonder last : zy stercken uwen geest
 In dit godtvruchtigh werck, en schijnen zelfs te blaecken .
 Ick zie Sidonia, de Koningin, genaecken ,
 Om met de stralen van haer tegenwoordigheit
 U aen te prickelen, en door haer Majesteit
 Te toomen de Hebreen, die ons geluck benijden .

S I. Mijn dochters, dat gaet wel. Wie moet zich niet verblijden ,

Die

Die uwen yver ziet: Mijn kinders, vaert zoo voort.
 Verheerlijckt vry uw best den ingangk, en de poort
 Des tempels, en gebruickt, vrymoedigh zonder treuren,
 De vryheit, die dus lang geen vreemden mocht gebeuren.
I T H. Doorluchtste Koningin, ghy hebt door uw beleit
 De zaeck dus verr' gebroght, en voor uw volck bepleit
 Ten hove, by den Vorst, gelijkwe nu aenschouwen.
 Hy liet uit zijnen schat dees groote kerck volbouwen,
 Zijn Koningin ten dienst, onaengezien de klaght,
 Geschrey, en tegenweer van al't Hebreusch geslacht,
 Het welck hem't gantsche jaer geweldigh liep om d'ooren,
 En nacht noch dagh verschoonde, om onzen bouw te stooren;
 Doch ydel, en vergeefs. Hy hielt zich even trots,
 En moedigh in dien storm, gelijk een steile rots,
 Die op haer' boezem stuit en breeckt de kracht en't bruischen
 Der baren, slagh op slagh, terwijl de winden ruischen
 Uit d'openbare zee, en bulderen op strant.
 Nu hoop ick zultghe zelf, en met uw eige hant
 Den Koning ten altaer geleiden, aen zijn zijde,
 Op dat hy ons Godin zijn offergaven wijde.
 Zoo krijght de godtsdienst hier een' vasten voet in't Rijk,
 En ghy een eer, waer voor het al de vlagge strijck'.
S I D. O vader, wien de zorgh des offers blijft bevolen,
 Ghy weet hoe heimelijck, bekommert en gestolen
 Wy hier ten hove in't eerst ten offer mosten gaen,
 Nu is ons openbaer de vrydom toegestaen,
 En na veel moeite en smert dit groote goet verworven.
 Maer hoe? het werck is versch, de gront noch onbestorven.
 Den Koning zelf ter seest te nooden, schijnt te vroegh,
 En heeft zijn zwaricheit. Men lijdt het schaers genoegh,
 Dat zijne Koningin by doncker henetrede:
 En noch heeft zy ter noot besteken door haer bede
 Dat, onder schijn van spel en Koninglijck vermaeck,
 De hofwacht u beschutte, en hier ter ste bewaeck',

- Om onheil te verhoën, en teffens niet te wagen
 Ons zelve, en 't hoogh gezagh. Men moet zich zedigh dragen.
 Wie al te strenge spant, die breeckt of pees, of boogh.
 De godtsdienst lijdt geen' schimp, en is zoo teër als 't oogh.
- IT. Uw zorgen zien te verr'. SI. Men moet geen oproer tergen.
 IT. Ontzietghe 't volck? SI. Met recht. IT. Men zal't den Koning ver-
 Wat leit ons aen het volck? Hier gelt des Vorsten stem. (gen:
 SID. En of zich dees gemeente eens opwierp tegens hem?
 ITH. Wie durf zich, als een hoeft, dien aenslagh onderwinden?
 SID. In zoo veel duizenden is licht een hoeft te vinden.
 Zagh David Absolon niet steken naer de kroon?
 En wie kan Salomon verzekren van zijn' zoon?
 ITH. Van Roboam? hem zou noch zwaert, noch harnas passien.
 Hy is te dom, en niet ten oorloge opgewassen.
 SID. Een domme dient zich van een' kloecke, die 't verstaet.
 ITH. Daer glimp noch stof ontbreeckt tot oproer, en verraet.
 SID. Ontbreekt hier glimp, en stof, zoo zich de Vorst laet nooden
 Aen ons ghaete altaer, den aenstoet van de Joden?
 Men roept alree dat hy de Wet verandren wil.
 ITH. Zy roepen 't niet zoo luidt, maer mompelen 't al stil.
 SID. En al dit mompelen geeft menigh achterdencken.
 ITH. Wie kan den grooten Vorst, den Leeuw van Juda, krencken?
 SID. De zoon van Jesse temde een' leeuw, der dieren Heer.
 ITH. Men schrickt, als Juda brult: zijn klauwen reicken veer.
 SID. Wat is ontzagh, uit schrick, en niet uit gunst geboren?
 Dit kitteloorigh volck ontziet gebit, noch sporen.
 Genade en weldoen treckt de menschen, zonder last.
 Zoo zet een Prins den stoel van zijn regeering vast.
 ITH. De godtsdienst is een toom om staten te regeeren.
 SID. Zoo hoede zich de Vorst den godtsdienst te verkeerren.
 ITH. Het volleck volght het spoor en voorbeelt van zijn Heer.
 SID. Niet zonder scheuring: het geweten is te teër.
 ITH. Het Vorstelijck gezagh kan 't oproer overwegen.
 SID. Als 't oproer overweeght dan zit de Vorst verlegen:

Dan schudt het gansche Rijck, en wat 'er is ontrent .

I T H. 't Is een onnozel Vorst, die zijne maght niet kent,
 Noch weet hoe wijt zijn staf gebieden magh, en bannen .
 Ontbreeckt het Salomon aen middelen, en mannen ,
 En wetenschap, om elck te houden in zijn' plicht ?
 De weerelt ziet altijd den Heer naer 't aengezicht ,
 En slaght de zonnebloem . Wil hy zich openbaren ,
 Ick zie de gansche stadt en endelooze scharen
 Ons beelt en Heilighdom aenbidden, hier ter ste :
 Een Majesteit sleept hof en alle staten me ,
 En ampten, om genot, en eere . Wat de slechten
 Belangt, die laten zich gemacklijck onderrechten
 Van weereltschen, die meer op eigen voordeel zien ,
 Dan om het Heilighdom den Goden wieroock biên .

S I D. Ons dunckt in zulck een zaeck is langsaemheit van noode .

I T H. Princes, uw yver flaeuwt . Hoe valt ghe nu dus bloode ?
 Schep moedt, en drijf de zaeck met lust en yver door .

S I D. En raect de wagen eens aen 't hollen, buiten 't spoor ?

I T H. Het voorspooock spelt wat goets : dit zal u wel gedyen .
 Vertsaegh niet : tre vry toe op onze wichleryen .

S I D. Laet hooren wat geluck, wat uitkomst het voorzeit .

I T H. Eer ghy den eersten steen des tempels had geleit ,
 Vernam ick, 's morgens vroegh, in 't naeste dal gezeten ,
 Van verre een schoone wolck ; doch kon terstont niet weten
 Wat uit de bergen quam aenwemelen, zoo schoon ,
 Als noit geen wolck verscheen, aen 's hemels hoogen troon ;
 Tot dat men endelijck, aen 't roeren van de vlogelen ,
 Bekende dat het was een heele vlucht van vogelen ,
 Van allerhande slagh en pluimen onder een ;
 Gelijck een regenboogh . De braeffte vloogh voorheen ,
 En voerde al d'andren aen : gelijk in d'Oosterlanden
 Hun Veltheer gaet te velde, om heiren aen te randen .
 Behoudens dat men hier geen' vogel vliegen zagh ,
 Die zijnen beek en klaeuw op roof te spitsen plagh .

Men zagh 'er sperwer, valck, noch arent onder zweven,
 Noch havick, nocte Wou, gewoon op roof te leven.
 Zoo naecktenze dien bergh. Hoe mael ick best den Vorst,
 En Koning van de vlught. Zijn geschakeerde borst
 Geleek een hofspijjt, daer schat en kunst verzamelen.

De staert zou met zijn pracht een' paeuwestaert beschamen.

Natuur hing om 'den hals een pluimjuweel. Wie zagh

Om Koningklijcken hals oit kostelijker bagh?

Een lange en heldre streck van goude en roode strepen

En sprengkelen verciert den rug, gelijk geslepen

Robijn, en hyacinth. Een kroon, die 't licht verdooft,

Een zon, geen kuif gelijk, vergult zijn purpren hoofd.

Zoo daelt hy met een' geur van kruiden, uit den hoogen,

En strijckt, als hy den bergh heeft driemael omgevlogen,

Eerbicdigh, daer ghy nu dien tempel ziet gesticht.

Het geurigh kruut wert flucks verstonen van het licht

Der zonne, en haren gloet, tot groot vermaeck der genen,

Die hem geleidden, en terstont met hem verdwenen.

S I D. Och, of men uit dees vlught iet zekers sluiten kon.

I T H. De Vorst der vogelen betekent Salomon,

Den Fenix, 't eenigh licht der Koningklijcke hoven,

En ingewijt om al wat kroon draecht te verdoven.

Wat om hem zweeft, verbeelt dit heerlijk duizental,

Waer onder ghy, Mevrouw, de kroon spant, boven al

Wat 's Vorsten oogh behaecht, of namaels zal behagen,

En waerdigh zy den naem van Koningin te dragen.

Dit voorspel noodight u, dat ghy de Majesteit

Met zijn Princeessen bly ten offerbergh geleit,

En helpt Fenicie dien krans van eere winnen,

Dat ghy den voordans hebt van al de Koninginnen.

De spruit van Faro roept: ghy moet het stuck bestaen.

De bloem van Ammon port u tot dien aenslagh aen.

Het bloet van Edom treckt, en verght dit met gebeden.

De roos van Moab staet gereet u na te treden.

De Ieliftruick van Heth verwelekt, om dat men toeft.
 Al d'andren prickelen, zoo ghy een' prickel hoeft.
 Ghy Nimfen rust, en gaet: ghy hebt u wel gequeten,
 En geen cieraet noch kunst aen dit poortael vergeten.

S I D. O vader, was mijn maght en yver even groot,
 Ick voerde u in de stadt op 't outer van den Joodt.
 Hoe veel een vrouwetong vermagh op Koningsbedden;
 Wy zien ons kommerlijck door dit gevaer te redden.
 Vertreck een wijl, en roep Astarte om bystant aen.
 Daer komt de Koning zelf: het moet ons wel vergaen.

I T H. De Goden zegenen ons heiligh wit ten leste,
 En keeren 't geenghe vreesst, naer uwen wensch, ten beste.

S I D O N I A. S A L O M O N.

A Starte zegene en behoede Salomon,
 Wiens glans en eere straelt gelijk de morgenzon.

S A L. En ghy kunt met uw' glans het helder licht verdooven,
 O wellust van mijn bedde, o bloessem van mijn hoven,
 Mijn licht, mijn morgenzon, mijn frissche dageraet,
 Verkoeling, leschvier, brant. O hoe verquickt, hoe gaet
 Mijn hart op, als een roos, wanneer ick u aenschouwe!
 Ick zweefe u by mijn kroon, en Koningklijke trouwe,
 Ghy zalt voor uwe trouw niet blijven onbeloont.
 Uw schoonheit, waert gezalft, en met een kroon gekroont,
 Moet eeuwich in den troon van mijne ziel regeeren,
 Zoo lang dees rechte hant geen' scepter zal ontbeeren.

S I D. O Davids zoon, ghy zet ons hooger dan 't betaemt
 Te zitten. Het gemoedt kan nimmer zonder schaemt
 't Genot van zoo veel deught en weldaen overwegen.
 Daer staet der Goden kerck tot aen de lucht gestegen,
 En heerelijck volbouwt, in 't aenzicht van den Nijt,
 Ons bede te gevalle; en wacht om ingewijt
 Te werden. Kan een tong uw Majesteit voldancken,
 En prijzen naer den eisch? O Vorst, laet duizent klancken

Van Koninginnen vry, een ieder in haer tael,
 Uw' naem verheffen. Dat de gansche hemel dael',
 Om uwe Majesteit op 't wy-feest uit te nooden.
 Hoe wenschte ick nu dat ghy, ter eere van de Goden,
 De staetsi vieren holpt, en me ten offer gingt,
 Daer Sidon in het koor hun lof verheft, en zingt,
 En speelt met schuifrompet, kornet, en harp, en snaren!
 Hoe zou mijn hart van vreught dan dobbren op de baren
 Van al de toonen, die malkandren ondergaen,
 En volgen op hun maet, of zonder quetsen slaen!
 Moght uwe gemaelin dit eenige op u winnen,
 Zy wisselde haer lot met Goden, noch Godinnen.

S A L. Ghy Schoone zijt ons meer dan eenen tempel waert.
 Het gouden wieroockvat, wiens smoock ten hemel vaert,
 Behoort men billijk u eerbiedigh toe te zwaeien.
 Het voeght ons u met roock en offergeur te paeien.
 Ghy zijt gewisselijck de Godtheit van 't altaer,
 Waer voor mijn ziel zich buight. Ga hene met een schaer
 Van Koninginnen: ga, bewieroock uw Astarte:
 Wy wijden u alleen het wieroock van ons harte.
 Wat Godtheên Tyrus eert, en hoogh zet in het gout;
 Uw deught verdient dat elck haer viert, en kercken bouwt.

S I D. Verdienende ick iet, zoo laet mijn bede u toch behagen.

S A L. Zoo veel als Salomons en Arons kroon kan dragen.

S I D. Gelijkke godtsdienst paert gelieven allerbest.

S A L. Wat ongelijkheit heeft ons minnevier gelescht?

S I D. Door eensgezintheit zou dat vier noch heeter gloeien.

S A L. Nu smilt mijn hart van gloet. S I. Zoo zou de liefde bloeien,
 En groeien, schooner dan uw luthof in de lent.

S A L. Dat elck van beide leef, gelijk hy is gewent.

Het valt bezwaerlijck Wet en godtsdienst te veranderen.

S I D. 't Is mackelijck een lijn te trecken met malkanderen.

S A L. Wy zijn elckanderen in wet al t'ongelijck.

S I D. Tot noch. S A L. De godtsdienst is de hoofwet in dit Rijk.

S I D.

S I D. Uw wil verftrecke een wet : ghy mooght hier wetten ftellen .

S A. Zoo wijdt het Godt geheng' . S I. De fchael des Rijcks zal hellen
Naer zulck een zijde, als ghy vrywilligh kiest, en trouwt .

S A L. Ick koos en trouwde uw zijde, en niemants liefde houdt
My vaster dan uw min . Dat lief noch leedt ons fcheide .

S I D. En eenerhande altaer de bant zy van ons beide .

S A L. Des Konings liefde ziet geen ongelijkheit aen ,
Maer volght haer zinlijckheit . Zy wenscht zich te verzaên
Met allerhande fchoon van Blancken en Moorinnen .
Wat Rijcken offren ons geen keur van Koninginnen ?
Maer Sidon trof ons hart met eenen minnepijl ,
Noch minnelijker dan de Dochter van den Nijl .
Laet Ammon, Edom, Heth, en Moab fchoonheên fcheppen ,
Zoo zuiver als de zon ; my luftze niet te reppen .

Sidonia gevalt onze oogen meer dan 't licht

Den Perfiaen behaecht . Waer went ghy uw gezicht ,

O eedle Koningsbruit ? Keer herwaert aen uw oogen ,

Uw duivenoogen, die te krachtigh van vermogen ,

Betuigen dat noch fchilt, noch harnas van een' helt

Den goddelijcken ftrael, het aengenaem geweld

Der liefste fchepselen kan keeren . O hoe blaecken ,

De bloemen op uw wang, de roozen op uw kaecken !

Wat byen wenschen niet den verfchen morgenftont

Van manne en honighdauw te zuigen uit uw' mont !

Wat melck en honigh vloeit en druipt van uwe lippen ,

En tonge ! Welck een lucht bedaeuwt haer rooze tippen !

Wat geest doorzweeft dat bloet, die ziel, dat levend root !

Hoe krachtigh is de Min, ja stercker dan de Doot !

Geen water kan mijn' gloet, en vier, en vlammen bluffen .

S I D. De liefde raemt geen maet in 't prijzen : ondertuffchen

Ontfangt mijn hart noch trooft, noch antwoordt op zijn be .

S A L. Verzoeck vry 't halve Rijck, ja kroon en fcepter me ,

En Ofir, tot een' klomp van gout op een gekloncken ;

Wat Salomon vermagh, het wort u al gefchoncken .

Verfchoon den Koning slechts in dezen zwaren eifch ,
O perle van mijn kroone ! o kroon van mijn palais !

S I D. Geluckigh zijnze, die naer lijf en ziel vergaren ,
En niet, gedeelt van zin, door tweedraght van altaren
En Goden, elck zijns weeghs afkeerigh henegaen .
Daer vint de liefde gront : daer kan de vrientschap staen ,
In wederwil van Nijt, Naeryver, Achterdencken ,
En Belghzucht . Lief noch leedt kan zulck een liefde krencken .
Daer smaectt men eerst de vrucht des echts, al even jong ,
Oock zonder datze walge, of wrang valle op de tong .
Daer zoet de blyfchap aen, die noit een' Godt verveelde .
Ick noode u tot geen flang, maer een Godin van weelde ,
Een blijde Godtheit, die niet wijt gezocht, noch vrent ,
Van d'allerwijften en Nature wort bestemt .

Wie kan ons Heilighdom aenschouwen onbewogen ?
Hadt steenrots, woudt, en beeck, als wy, gezicht, en oogen ,
De Cederbeeck stont stil, de steenrots smolt, als wasch ;
Het kerckwoudt boogh zijn kruin ter aerde toe, zoo ras
Aftarte haer belonckte : en schroomtghé noch, in 't midden
Van 't vrouwetimmer, zulck een' Wellust aen te bidden ?

S A L. Wy bidden dagh en nacht uw beelt en schoonheit aen .

S I D. Wat heeft de Koning niet zijn Bruiden toegestaen ?

S A L. Zeer veel, doch volghde noit haer uitheemsche offerhanden .

S I D. Zoo laet nu d'eerste reis 't gewijde reuckwerck branden ,

Tot blyck van uwe trouw . Mijn Bruidegom, mijn Heer ,
Beny Sidonia (bemintghe haer) dees eer ,
En roem niet, dat haer' wensch werde ingevolght dus verre ,
En uw doorluchtste kroon zich voor onze Avontstarre
Eerbiedigh nederbuigh', niet meer dan eene reis .

't Verzoeck is redelijck : ontzeit men ons dien eifch ?

S A L. Ghy rekent dit tot eere, en roem : maer hier te lande

Gedijt her u tot haet, verlasteringe, en schande .

S I D. Mijn lof zal wijder gaen dan 't licht des hemels straelt .

Al 't omgelegen volck, dat aen uw rijcken paelt ,

Zal juichen : lange leef de Prins, en zijn Princeſſe :

Sidonia , leef lang : leef lang , o ſpruit van Jeſſe .

S A L. Hoe dunckt u zal dit volck ons groeten te gelijk ?

Hoe draeght zich deze ſtadt ? Hoe luidt de roep van 't Rijck ?

S I D. De groet van al het hof zal aen de ſtarren ſtijgen .

Het minſte deel des volcks misnoegende moet zwijgen .

S A L. Wy zien dit verder, in. Ghy overschoone laet

Dit ruſten . Zulck een werck eiſcht tijdiger beraet .

De ſpiegelſtrijt gaet aen . Ghy mooght het flus gedencken .

Wy volgen menighmael daer ons uw oogen wencken .

Zijt wel gemoedt : wy gaen, o Koningklijcke Bruit .

S I D. Hy luifſterde, zoo 't ſcheen, maer quam tot geen beſluit .

Nu dient my Ithobal zijn toeleg in te ſcherpen ,

Om onder ons bancket hem over ſtach te werpen .

R E Y V A N J E R U S A L E M M E R S .

K E E R .

ZAegh David uit zijn tombe eens op ,

En zijnen grijzen zoon

Befchamen 's Vaders kroon ;

Daer hy, gelijk een hooffche pop ,

In 't buitenlantsche feeftgewaet ,

Met gout de locken poêrt ,

Verydelt, en vervoert ,

Zijn rijck en godtsdienſt drijven laet ;

In 't midden van d'onkuiſche jeught

Der Koninginnen duickt ,

Naer mirre en amber ruickt ,

Den Welluſt inhaelt, als een deught ,

Met mirten 't wuſte hoofd bekrantſt ,

Den wijn met ſappen mengt ,

Met wijn den rey beſprengt ,

Die ſchimpende om zijn grijsheit danſt ;

D

Hy

Hy riep van groot verdriet :
 Ick ken dien nazaet niet.

T E G E N K E E R .

De vrucht veraert zoo van den boom ,
 De telgh van haren stam ,
 Den grooten Abraham .

Zoo dwaelt een klepper zonder toom .

Een wagen zonder karrossier
 Aldus aen 't hollen raectt ,
 En neerstort, dat het kraecckt .

Zoo zet een hofvonck 't Rijck in vier .

Wat vordert 's vaders oorloghsfaem ,
 Godtvruchtigheid, en zorg ?

Waer vint zijn hoop een borgh

Voor eenen dwazen erfgenaem ?

De Heiden hou zich vry gerust ,
 En 't zwaert in zijne schee ;

Een ongefteurde vre ,

Een Vredekonings vrouwelust

Vernielt op eenen dagh

Ons diergekocht gezagh .

K E E R .

Maer toef, nu zultghe onze oorloghsmaght ,

Voor 't jonge mirtewoudt ,

Gelijck een bergh van gout ,

Zien flickren in haer volle kracht ;

De goude schilden in de zon

Zien schitteren, zoo schoon

Als starren aen Gods troon ;

Daer Davids Helden Salomon ,

Om zijn geluck bemint, benijt ,

Vereeren in het velt ,

In hun gelidt gestelt ,

Met eenen trotsen spiegelstrijt .

Dat eene stofwolck, onder 't slaen,
 De heiren overdeekt,
 Terwijl men vliege, en treckt
 Op 's vyants heirspits af en aen:
 Dan roep eens uit de borst:
 Zoo vecht de Vredevorst.

T E G E N K E E R .

Helaes, wie is op wapens stout,
 Op yzer, en op stael,
 Op kinderspel, en prael
 Van purper zilver en fijn gout,
 Borduurffel, parlen, en gesteent,
 't Welck eer den roover sart?
 De krijghsdeught leeft in 't hart,
 Dat zich van bleecken Wellust speent.
 Dees hofspracht, al dit poppenheir,
 Dit weerloos schijngewelt
 Op 's Vorsten voorbeeld smelt
 Allengs, en leit van zelf 't geweir
 Ter liefde van zijn Schoonste neêr,
 En treet in haren dienst.
 Zoo krijght op 't ongezienst
 Het lant een' onbesneden Heer.
 Och, certijts vroom geslacht,
 Hoe slaept ghy op uw wacht!

T O E Z A N G .

Alle dingen door en weder
 T'onderzoeken, te verstaen
 Wat men ziet beneên de maen;
 Al wat d'aerde, ons moeder, baert:
 Van den yzooop tot den ceder,
 Alle planten, en den aert

Van een ieder dier te kennen ;
 't Zy het hier op aerde leef' ,
 Of de dunne lucht doorzweef' ,
 En doorvliegh' met vlugge pennen ,
 Of de wateren bezwemt :
 Alle kennis is verloren ;
 Kan de Min den Vorst bekooren ,
 Dat hy van zijn' plicht vervremdt .
 Dan regeert geen man den Staet ,
 Maer een vrouw in mans gewaet .

H E T D E R D E B E D R Y F .

B E N A J A S . S A N H E D R I N .

MYn Schiltknaep, luister flux Heer Sabud stil in 't oor
 Dat al de Sanhedrin vast aenstapt, en gehoor
 Ten hove zoekt. Men dient den toegang te bewaren,
 Of nu de breede Raet den Koning quaem bezwaren,
 Daer hy zich in de zael op 't feestelijck bancket,
 By 't vrouwertimmer heeft ter tafel aengezet.
 Wy zullen hier een poos de Vaders onderhouden,
 Naer hoffelijcken stijl: doch ofze iet verders wouden
 Bestaen, en drongen om den Koning mondeling
 Te sprecken; 't waer geraen dat hy hun onderging;
 Dewijl de roep dit feest ten breedsten uit durf meten.
 Hy rijze, is 't mogelijk, van daer men is gezeten,
 En trede al heimelijck, zoo spoedigh als hy magh,
 Van 's Konings blijden disch, en keere dezen slagh.

S A N . Geluck, Heer Benajas. **B E N .** De hemel wil u sparen,
 Grootachtbre Vaders: wel, wat brengt ghy ons voor maren,
 Van binnen? **S A N .** Zegh ons, is Heer Sabud by der hant?

B E N . Hy onderhoudt den Vorst, ten dienst van 't Vaderlant,
 Als zijn vertrouweling. **S A N .** Hoe zou de Vorst hem missen?
 Hy gaet in 't kabinet van 's Rijcks geheimenissen,

En volgt zijn' meester, als zijn schaduwe, al den dagh.

B E N. Wat zijn geluck by hem tot 's vollocks heil vermagh,
Benaerstight hy ten hove, al waer het met zijn schade.

S A N. Zoo d'ampnenaren dus der Koningen genade

Gebruickten overal, men zou een beter tijt

Beleven, zonder twist, en onderlingen strijt.

Nu sluipen menighmael de vleiers in de hoven.

Dan magh de lente 't lant een vruchtbaer jaer beloven,

Maer och de vleitong gaet met al den bloëssem deur.

Het ooft der Doode zee stelt dus óns hoop te leur.

B E N. De vleier streckt een pest by hooghgebore zielen,

En leertse in 't ende zelfs voor haer gebreken knielen;

Gelijck een onbesneën zich voor den afgodt buckt.

Hoe nu? ontstelt u dit? o Vaders, wat verruckt

Uw zinnen, zoo verbaest? ontstelt u deze rede?

Hier valt noch twist, noch strijt. Een ieder leeft in vrede,

In dit gezegent Rijk. Wat 's d'oirzaeck datghe zucht?

Geloof geen lastertong, noch ydel straetgerucht.

Geruchten komen op gelijk de zomerbuien,

En drijven over. Wilt geen spel ten erghsten duien.

Ick gis het volleck smaelt op dit Sidonisch feest,

En feestbancket. Magh nu de Vredevorst zijn' geest

Niet spelen voeren, en na veel beslommeringen

Uitspannen voor een' dagh? of zou het volck hem dwingen?

De luthof heeft zijn tijt hier buiten; het paleis

Daer binnen oock zijn beurt, doch elleck naer den eisch.

S A N. Het voeght den Rijcksraet niet den Koning wet te stellen,

Noch onder zijn vermaeck den ouden Heer te quellen,

En 't hoofft te breecken: neen, dat past geen' onderdaen.

Wy komen op dien voet niet t'zamen herwaert aen,

Maer moeten naer het volck ons zelfs een luttel voegen,

Hun opspraeck dempen, en de burgery vernoegen.

B E N. De burger klaeght uit weelde, onkundigh van zijn lot.

S A N. De burger eert de kroon gewilligh onder Godt,

En wenschte 't aengezicht des Konings meer t'aenschouwen,
 Die midden in den drang der buitenlantsche vrouwen
 Belemmert zit, en niet gezien wort op den stoel,
 En zetel des gerechts. 't Gemeene best wort koel
 Behartight, daer de Heer van huis is, en te zoecken.
 Zoo morrenze by wijl, ja lasteren en vloecken
 De Koninginnen, als of by hun zweet, en bloet
 Die Koninglijke sleep te dertel wiert gevoedt
 In overdwaelsche pracht, en walgende overdaden.
 Gesteenten, kroonen, prael, juweelen, en gewaden
 Waerdeerenze op het naeuſte, en hangen 'er voort by
 Al wat hun ongedult verziert, en uitsmijt. Wy
 Ontveinzen 't, om geen' haet der morrenden te tergen.
 Doch 't geen een ieder ziet, hoe kan men dat verbergen,
 Of lochenen? Men roept: de Koning wort verruckt
 Van 't eerste spoor. Helas, de lieden zien bedruckt.

B E N. Wat lust kon eenigh Vorst ter weerelt oit gebeuren,
 Indien hy zich terstont aen 's volcks gemor zou steuren?

S A N. Het heught ons hoe de kroon tot aen de sterren rees,
 Toen op den elpen troon hy 't billijk vonnis wees,
 En scheide door het zwaert den kindertwift, zoo snedigh.
 Nu slaept de leeuwstoel, nu staet de zetel ledigh,
 Waer op zich elck beriep, indien hy in de poort
 Zich vont verongelijckt, of langsaem wiert verhoort.

B E N. Het past den Sanhedrin op 't poortgerecht te letten.

S A N. Het past den Sanhedrin, en oock het hoofd der wetten,
 Den Koning boven al, den mont van 't Rijcksgerecht,
 De tong en ziel des Rechts. De Raet is 's Konings knecht.

B E N. Een ieder schuift den last van zijne op 's Konings schouder.
 Zijn hoogen ouderdom zoeckt rust. De Vorst wort ouder,
 En zwack, en onbequaem tot zulck een lastigh pack.

S A N. Wy wenschen te gelijk zijn Majesteit gemack,
 En rust, zoo veel hem Godt van boven heeft beschoren.
 Wat raet? Hy is ter kroone en tot dien last geboren.

B E N. Ontlast dan naer uw maght het ampt der Majesteit,
Die 't gansche Rijk verplichte, en toom het onbescheit
Des al t'ondanckbren volcks, en zijne lasterstreecken.

S A N. Zou 't oock geoorloft zijn den Koning eens te spreekken?

B E N. Genoegh, indien hy niet verheught waer aen den disch.

S A N. Wat wil de spiegelstrijt? wat strijt, wat veltslagh is
Voor 't mirtewoudt vertoont, dat wonder geeft te zeggen?

B E N. Wie stopt het volck den mont? Men kan geen zaek beleggen

Zoo wijsfelijck, het zy oock waer, wanneer, en hoe,

Of ieder een bediltze, en zeit 'er 't zijne toe.

De Koning voerde 't oogh der Koninginne spelen.

De hofwacht stont op 't velt, gewapent in twee deelen,

En vierkant, heerelijck en hemelsch uitgeruust.

De zon ging op in 't gout, en schein op pracht beluust.

Het eene deel, getrooft des Konings zy te voeren,

Verhief de Leeuwsbanier, gereet den klaeuw te roeren.

Het ander hielt de zy van zijn Princes, wel prat,

En stack een' stier op, daer een schoone Maeght op zat,

Waer van de Sidoniers noch ydelijck gewagen

Hoe 's weerelts derde deel naer heur zijn' naem zou dragen.

Zoo dra men wapen blies, in 't aenzien van den Heer,

Ging elck zijn' vyant fier met spiets en zwaert te keer;

Hoewel alleen in schijn, en zonder bloet te storten.

Men zaght tot driemael toe de heiren t'zamenhorten,

En driemael deizen, met rondassen op den rught,

Tot dat de Leeuwsbanier, vol doorschrick, bang, en vlugh,

In handen viel (het schein bykans een strijt van minne)

En opgedragen wiert zijn liefste Koninginne.

Daer komt Heer Sabud zelf. Ick laet de Vaders hier.

S A N. Men speelt al schimpende ernst. Godt geve dat de Stier

Van Sidon niet den Leeuw van Juda overheere,

En over zijnen staf en godtsdienst triomfeere.

S A B U D . S A N H E D R I N .

W At brengt de Sanhedrin ons uit de stad al goets ?

S A N. Mijn Heer, niet al te veel . Men zit hier goedes moedts ;

Maer binnen mompelen de lieden, langs de straten ,

Dat zy van hunnen Vorst en vader zijn verlaten ;

Hy hof en stad vergeet, op Recht noch rechtbanck let ,

Ja tempel en altaer uit zijn gedachten zet ,

En Sidon kercken bouwt, en inwijdt voor de muren ,

Ten schimp van Godt en 't volck, tot vreught der nageburen .

Zy dragen nauwelix dit wyfcest met gedult .

Sidonia lijdt last . Zy geven haer de schult .

Sidonia misleit den Koning met haer smeecken ,

En sleept in 't hof een' staert van Heidensche erfgebreken ,

Die wortelen allengs zoo diep, dat Davids erf

Niet anders ziet te moet dan woestheit, en bederf .

Mijn Heer, ontschuldigh ons : wy levren u de woorden

Der burgren over zoo wy die in 't uitgaen hoorden .

S A B. Gemeenlijck slaet het volck de Heeren zelfs voorby ,

En heeft het in de koorts van zijne razerny

Op iemant naest den Heer te vreesselijck geladen .

Wie kan hun onverstant bestieren, ofte raden ?

Moet nu Sidonia dit boeten boven al ?

Wort zy nu, als de bruit, uit zulck een duizental

Genoemt, om met dien smaet haer majesteit te grieven ?

Wie zocht den burger meer te helpen, te believen

Dan zy, zoo menighmael de stad haer lastigh viel ?

Wat namze al zorgh op zich ! Hoe onverdrietigh hiel

Zy 't woort des volcks ten hove, oock met gevaer van cere

En aengenaemheit zelf te derven by den Heere ,

Die zich by wijlen belghde, om d'onbeschaemtheit van

Het smeeckschrift, of de zaeck, of zomtijts om den man .

Ondanckbaer volck, zy heeft u t'onrecht hier gesleten .

Kan haer gediensfigheit zoo ras den geur vergeten ?

S A N. Haer deughden zijn bekend, gelijk des Konings min,
 En yver tot zijn Bruit, die voert hier feesten in,
 En Sidons razerny, by geen Hebreen te lijden.

S A B. Hier buiten voor de stadt? hoe nu? waerom benijden
 De burgers haer 't gebruick des offers, datze toch
 Aen haere moeders borst eerst indronck met dat zogh?
 De Koning hanthaeft streng uw' godtsdienst, en behoeders.
 De Vorst van Tyrus en uw Koning zijn gebroeders,
 En bontgenoten, ja door 't bruiloftsbed verknocht.

S A N. Tot aen het outer toe. Geen spruit van Jesse moght
 Zich verder met den Nijl of eenigh Rijck verbinden.
 In 's weerelts zaccken zijnze alleen gelijkgezinden.
 Niet wijders hielden wy den nagebuur te vrient.

S A B. Heeft Hiram dan by zoon en vader niet verdient?
 Zou Tyrus nu dus veel genade niet gebeuren,
 Of ghyliên most het feest, de vreught der Dochter, steuren,
 En haren vrydom? merck wat onbescheit is dit.

S A N. Men gunt dat Hiram gansch Fenicie bezit,
 En Afers erreflot van 't Rijck te leen magh houden.
 Zoo groot een godtschult wort den Heiden quietgeschouden.

S A B. Des danckenze niet ons, maer hun doorluchtigh zwaert.
 't En deed hun dapperheit, men hadze niet gespaert.

S A N. Mijn Heer, vergeef het ons indienwe 't hof bezwaren,
 Uit zorge om Moses Wet en godtsdienst te bewaren.

S A B. Wie heeft den godtsdienst meer gehanthaeft dan uw Vorst?

S A N. Voorhene: maer, indien men 't veiligh uiten dorst.

S A B. Ghy mooght vrypostigh ons uw zorgen wel vertrouwen.

S A N. Godt waerschuwde ons doorgaens voor buitenlantfche vrou-

S A B. Is nu de Sanhedrin voor 't vrouwetimmer bang? (wen:

S A N. Zy moorden dit geslacht met haren toverzang.

S A B. Ghy acht dan 's Konings brein te zwack voor vrouweliften?

S A N. Haer loosheit broet doorgaens, uit Wijzen, afgodisten.

S A B. Een wijs verstant omhelst geen godtheit tegens reên.

S A N. 't En zy de wijsheit dwael, verblint door ydelheên.

Het vrouwenoogh kan licht een mannenhart bekooren .

S A B. Benijtghe uw' Vorst zijn' lust? S A N. Een wettige ingeboren
Verzade 's Konings min . Dit Rijck was noit misdeelt
Van schoonheên , schooner dan zich eenigh hof verbeelt .

S A B. Men moet een' vreedzaam Heer zijn lusten niet besnoeien ,
Maer liever queecken . Op zoo eng een leest te schoeien ,
Zijn' zin te zetten slechts op eene lanrzatin ,
Verveelt de Majesteit , en onbepaelde min
Van hoogheboornen : neen , een edel hart wil weiden ,
En lezen keur van kruit . Men magh geen' Koning leiden
Met burgerlijcken toom . Hy zocckt uitheemsche stof .

S A N. Van zulck een ydelheit gewaeght het Tyrisch hof .
Maer Salomon bestelde en leerde ons andre spreucken ,
En zuivre bladen . Zou hy zelf zijn lessên kreucken ?

S A B. Hy mengt oock deught met vreught , vryaedje , en minnekout ,
En looft de Bruit , die hem aenminnigh onderhoudt
Met wederliefde en gunst , en hoffelijke zeden .
Hy maelt haer wezen af , en haer bekoorlijckheden .
Hoe zwiert de hairlock dan met zulck een' aert , en val !
Hoe lonckt haer oogh , die 't hart uit 's Konings boezem stal !
Wat wit gewasse kudde is witter dan haer tanden !
De lippen gloeien meer dan karmozijne banden .
Het wangeblos verdooft den blozenden granaet .
Hoe luickt haer aenschijn op , gelijk een dageraet !
Dan smaectt geen muskadel zoo lekker als haer borsten !
Wat dochter treet zoo braef , als deze spruit des Vorsten !
Hoe reizigh schietze om hoogh , gelijk een pallemboom !
Dan viert de minnegloet zijn poëzy den toom ,
Om 't lichaem naer zijn' lust met zulck een' geur te kleeden ,
En wederom t'ontkleên haer schoone albasten leden ;
Dien wijnkroes boordevol , en ront gedraeit , en net ;
Die goude tarweschoof , met lelien bezet ;
Den dicht gesloten hof , en wat voor lieve namen :
En tittels zijn vermaeck en liefde meer betamen .

- S A N. Die hooge toon begrijpt Godts echtgeheimenis.
 Des Konings huwelijk met Faroos dochter is
 Het voorbeeld van Godts trouw met d'uitverkore zielen.
- S A B. Verschoonze dan al die des Konings ooghe bevelen:
 Want Faroos spruit is zelf uit afgodisten stam.
- S A N. Zy dient geen' afgodt, maer den Godt van Abraham.
 Zy zwoer haer Goden af, en Memfis offervieren,
 En 's vaders Priesterdom met al zijn outerdieren.
- S A B. En Hiram's bloet beschimpt 't Egyptisch Godendom,
 Dat onder vacht en schacht en schubben dus rontom
 Den Nijl wort aengebeên, daer 't volck zich laet misleiden.
 Men moet de dwaling oock in 't Heidensch onderscheiden.
- S A N. Wat aengegrensde, min of meer, in 't Heidensch dwael';
 Wy wegen 't Heidendom in eene zelve schael.
 En schoon Sidonia ons Wet hielt onbesproken;
 Dees muur bepaelt den dienst: geen godtsaltaer magh smoocken
 Dan binnen deze poort. Dees stadt is 't offerperck.
- S A B. Verdadigh vry ons recht, maer trek niet al te sterck
 Aen zulck een snoer. Men moet het ooghe by wijlen luicken,
 En door de vingers zien. Men moet zijn recht gebruecken
 Wanneer het voordeel geeft. Zoo ghy het aen kunt zien,
 Dit offeren zal haest van zelf zich zelf verbiên.
- S A N. Verbiên? Het zal allengs gelijk de kancker kruipen,
 En schieten zijn vergift; gelijk een adder sluipen
 In 't lichaem van den Staer, en steken met den start
 De heerschappy, de Wet en Godtsdienst naer het hart.
 Dan zal men d'artseny, helaes! te spa bereiden.
- S A B. Dees burgery kan Godt en Baäl onderscheiden.
- S A N. Dies wenschte Godt niet half te dienen, maer geheel.
- S A B. Zy diene hem geheel, en staecke dit krackeel.
- S A N. Het is een godtskrackeel: men magh Godts recht niet kreuc-
- S A B. De tempel rieckt alleen van Levijs wieroocken. (ken.
- S A N. Daer staet de voorhof, oock voor vreemden ruim' genoegh.
- S A B. Al 't vrouwetimmer bidt daer Godt aen, spade en vroegh.

- SAN. Met uiterlijcken schijn, maer Heidensche gedachten .
- SAB. Godt zaght wat gaven hem de Koninginnen braghten .
- SAN. Godt zaght de gaven aen, doch 't hart van binnen meest .
- SAB. Zy vieren met den Vorst den rustdagh, en ons feest .
- SAN. En nu vermetelijck 't afgodisch feest hier buiten .
- SAB. Indien men verder ga, de Koning zal het stuiten .
- SAN. Wanneer het is te spa : wannêer de Sidonier ,
 Zoo blind als Ammon, oock zijn gruwzaem offervier
 Met kinderbloet vermenege, en met onnozele affschen
 En bloet zich schuldigh smette, in ste van zich te wasschen .
 Dees gruwelkerck begrijpt al 't Godendom beknopt
 Met een' gemeinen naem, en zal dus overkropt
 Van vreemde tittelen een' vloet van afgoôn braecken ;
 Een ieder Godt zijn haegh en berghaltaer zien blaecken ,
 Tot dat het endelijck den waren Godt verdriet' .
- SAB. Nu Vaders, naerdemael ghy dus veel quaets voorziet ,
 En spelt, zoo neem ick aen den Koning te vermanen ,
 Te letten op zijn ampt, en geenen wegh te banen
 Tot dezen langen sleep van twist en zwarighêen .
 Ontschuldicht midlerwijl, ten beste van 't gemeen ;
 Den Koning by het volck, en helpt al d'opspraeck weeren .
- SAN. Wy gaen . Heer Sabud, help dit werck ten beste keeren .

R E Y V A N J E R U S A L E M M E R S .

K E E R .

GA heen, bekrijgh (sprack Balaâm
 Tot Balack) 's vyants tenten
 Met zwaert, noch dreigementen ;
 Maer zetze in brant door minnevlam ,
 En vier van Joffrenoogen .
 De schoone jeught van Madian
 En Moab trede in een gespan .
 De braefste dochters togen

Te velde op dien Waerzeggers raet,
 Om harten te veroveren,
 En herffens te betoveren,
 Met mijnen, loncken, en gelaet.
 De bloem der Jongelingen
 Bejegtentze aen de legerpoort,
 En kan, door 't lief gezicht bekoort,
 Zijn hartstoght niet bedwingen.
 Een ieder liefkooft zijn Heidin,
 Die midden onder 't vleien
 Zich veinst te willen scheien.
 't Hebreeuſche bloet, te zoet op min,
 Beloofze trouw met ſmeecken.
 O-liſt! o vrouwetrecken!

T E G E N K E E R .

Indien het hart niet anders peiſt
 Dan mont en lippen uiten;
 Men kent geen' knecht van buiten;
 Bemint en ſpreekt ghy ongeveint;
 Zoo ſterck uw woort met daden,
 En nuttigh tot een klaer bewijs
 Een' zelve diſch, en offerſpijs.
 De minnaers ſtaen beladen
 Om zulck een antwoord, al te ſtraf.
 Wie brantmerckt zijn geweten,
 Aen Baäls diſch gezeten,
 En zweert zijn' Godt voor Baäl af?
 Hoe worſtelen de zinnen!
 Hier valt in 't hart een felle ſlagh,
 Om 's hemels vloeck, en 's Joffers lach,
 Wat zijde zal dit winnen?
 D'onzichtbre Godtheit zit te hoogh;
 De jeught is brusk en teder:

Zy wanckelt hene en weder .
 De zichtbre schoonheit speelt in 't oogh,
 En leertze op Fegor knielen .
 O plaegh van mannezielen !

T O E Z A N G .

De jeught verging in dat gevaer :
 Maer zou de Min, die 't grijze hair
 Van Salomon kon zengen ,
 Hem, op 't Sidonifch feestbancket ,
 Vervoeren van der Vadren Wet,
 En oock ten afval brengen ?
 Dat hoede Godt, die Abraham
 Uit Ur beriep, en Jesses stam
 Verhief, ten roem der vromen ;
 Of 't is hier omgekomen .

H E T V I E R D E B E D R Y F .

S A D O C K . W E T G E L E E R D E . R E Y .

WY raecten nauwelijcks met moeite door 't klincket
 De Bronpoorte uit, zoo was de breede straet bezet
 Van oudt en jongk, en mans en vrouwen, die vast schreiden,
 Met bittere tranen en weeklaghten ons geleiden,
 Zoo verre een ieder kon, en drongen de staffiers .
 Wat was 'er al gekerms, gejamers, en getiers !
 Hoe scheen de straet zoo licht van vierpan, en lantaren,
 En fackel ! Kan de Wacht haer wacht en poort bewaren,
 Het valt haer dezen nacht verzecker bang genoegh .

WE T . Toen dees gemeente zaggh wat zorgh d'Aertspriester droeggh,
 Om noch het Rijksfchandael, waer 't mooghlijk, voor te komen,
 Bedaerdeze in het einde, en liet zich wat betoomen .
 O Vader (schreiden zy u na, van poort en wal)
 Ga hene, ga, en schut dien jammerlijcken val .

R E Y .

R E Y. Ghy komt hier juist van pas, om 's Konings val te schutten.
 O hoofd der Priestren, help den struickelenden stutten.
 Stap aen, stap aen, naerdien 't gevaer geen uitstel lijdt.
 Ick zagh het gansche spel, o Vader, het is tijt.

S A D. Wat zaeghtghe? staenwe een poos, en laet ons wat bedaeren.
 Men magh geen Koningen op straetgerucht bezwaeren,
 En tijding, over graft en muren heen gehooft,
 Van krijghsvolck, op de wacht gestelt by deze poort.

R E Y. Beluft te weten hoe dit feestmael af zou loopen,
 Ben ick met dees lievreij te middagh ingesloopen,
 Daer Koning Salomon, zoo heerelijck en prat,
 In 't midden van 't bancket der Koninginnen zat,
 Gelijck de Nijt hem lang zijn heil en kroon benijde.
 Mevrouw Sidonia zat aen zijn rechte zijde,
 En onderhielt den Vorst gestadigh met een' lonck,
 En vriendelijck gespreck. Het wezen scheen noch jongk,
 Zoo was hy in zijn schick. Indien de grijze hairen
 Niet tuighden, het gelaet zou ouderdom en jaren
 Verlochenen. De min zagh hem ten oogen uit,
 Gelijck des Bruigoms pen in 't Hooge Liedt de Bruit
 Bemint, en vleit, en vrijt, en d' allerschoonste zegent;
 Terwijlze wederom haer liefste heusch bejgent.
 In 't kort, de Vorst was zoo verheught en bly van geest,
 Dat dit geen maeltijt scheen, maer eer een bruilofstfeest.

S A D. Laet hooren waer de vreught ten leste op uit wil komen.

R E Y. De dertle tafel was noch naulijcks opgenomen,
 Of Salomon, bekrantst met haren roozekrans,
 Ging zitten op een' troon, beluft den starredans
 Te zien, waer van zy zich beroemt had onder 't eten.
 Na datze eerbiedighlijck, daer hy was neergezeten,
 Zich driemaal nederboogh, en lachende oorlof nam,
 Begonze, en maelde allengs met trippelen een vlam,
 Gelijck een avondstar, dat d'aengename zwieren
 Hem raeckten aen het hart. Hy kan zich niet bestieren,

En springt van zijnen stoel, omhelstze, en roept : mijn Bruid,
 Wel aen nu kies de bloem van al uw wenschen uit,
 En eisch wat ghy begeert : het is u ongeweigert.
 Men dencke of haer het hart in 't lijf van blyschap steigert,
 En opspringt : want zy had op deze luim geloert,
 En hem van langer hant in haren strick vervoert.
 Zy antwoordt : Bic met ons het wieroock aen Astarte.
 Hy stemt het renckloos toe. Waer bergh ick my van smerte!
 De Koning stapt vooruit : zy volgt op zijnen tret.

Aertspricster, keer den Vorst, en hanthaeft Moses Wet.

SAD. Hoe kan dit Heidensch wijf den Koning ringelooren!

Zoo zalze dien Monarch, ter heerschappy geboren,

Beheerschen, als een kint, en zetten zich parmant

En prachtigh op den troon, aen zijne rechte hant.

Zy zal de kroon des Rijcks, ten trots van alle wetten,

Hem nemen van den hoofde, en op haer hulsel zetten,

Dan klincken voor zijn koon, hem heeten, en gebiën,

Ja Aron haer in 't endt naer d'oogen moeten zien.

WETGELEERDE. SADOCK. SALOMON.

ICK zie den Koning zelf: hy heeft uw komst vernomen.

My dunckt hy deist, en schijnt uw aengezicht te schromen;

Een teken dat het hart inwendigh wort gepraemt

Van achterdocht: 't gaet wel. De Wellust trock de Schaemt

Niet ganschlijck uit. Hier is noch leven, en gevoelen.

Ick schep noch hoop: hy magh bedaren, en bekoelen.

SAD. Godts zegen vloeie op u uit 's hemels hoogen troon.

Godt zegne Salomon. Godt zegne Davids zoon.

SAL. En Sadock in zijn ampt, van boven hem bevolen.

WET. Godt hoede zijn' Gezalfde, en laet' hem nimmer dolen

Van 't heldre spoor der Wet, uw vaders licht, en schat.

SAD. Dat wenscht u 't Priesterdom: dat wenscht de gansche stad.

SAL. Zy kunnen hunnen Vorst niet aengenamers wenschen.

Wat jaegt u hier zo spa? SAD. 't Geroep, 't gewoel der menschen,

't Ge-

't Geschrey van duizenden, die uit Jerusalem
U smeecten te gelijk met hun bedruckte stem.

S A L. Bedrukt? Wat druck, wat smert gevoelen d'onderzaten,
Nu Salomon regeert, op wienze zich verlaten
In veiligheid en vre? Zy zitten zonder schroom,
En zorgh, in schaduw van olijf- en vijgeboom,
Van Dan tot Berzeba. De vijghboom, die de dalen
In 't wilt belommert, kan het by geen' ceder halen,
In menigte en getal. De straetsteen valt te licht,
By 't zilver en root gout. De Stadt was noit zoo dicht
Bewoont, en volleckrijck by ons Heer vaders leven.
Wie zagh oit Koningkrijck meer melck en honigh geven,
En zoo veel nieuwe steên in 't Joodsche lant gebouwt?
Ghy ziet nu Jesses kroon aen Faroos kroon getrouwt,
En hoort, van Memfis, maght van paerden herwaert draven.
Wat zeesteên voeren niet den arbeit van heur slaven
Naer onze kusten toe? Het Oosten brengt yvoir,
En perlen, en gesteent. d'Araber, en de Moor
Vereeren wierroock, mirre, en al den geur van 't Zuien.
Men hoort geen krijghsbazuin, noch strijt, noch oorlooghsbuien.
Mijn staf bereickt den Nijl, en oevers van d'Eufraet.
Al 't omgelegen volck zoekt heul aen dezen Staet.
Wat port dan dees gemeente om over ons te klagen?
Of klagenze van weelde, en valt die zwaer te dragen?

S A D. 't Gelieve uw Majesteit de reden te verstaen.

S A L. Zeer gaerne, Vader, spreek vry uit: wy hooren 't aen.

S A D. De goutvloot, lang om gout naer Ofir heengevaren,

En entlijck, na verloop van drie geheele jaren,

Met smerte en angst verwacht, genaecte vast het strant

Der roode zee. Men riep: de vloot is onder lant.

Afiongaber stack het hoeft op aller wegen.

Uw jaghten voeren haer met zijde zeilen tegen.

Het grimmelde van volck, als byen, overal,

Op muur, en torentans, en waterkant, en wal.

De hemel schein hier toe zijn' zegen te verleenē .
 De zon had noit zoo schoon in 't hemelsch blaeuw geschenen ;
 Toen d'Amirael der vlote, of 't schip, dat Salomon
 Naer zijnen Koning heet, voor 't zincken van de zon,
 Zijn kiel stiet, als het naer de haven toe quam streven .
 Het is op 't ongezienst met volck en schat gebleven .
 De zeeftadt was vol schricks . Dus luidt d'onzekre maer .
 Zoo 't niet gebergh't is, loopt het merckelijck gevaer .
 De naeste bode wil de droeve maer vergoeden .

S A L. Men hoop' de hemel zal het ongeluck verhoeden .

Wat my belangt, ick schel de zee mijn schade quijt .

't Is droef dat d'Amirael in 't landen schipbreuck lijdt .

S A D. Zoo doet het, groote Vorst. Dit schip, zoo rijk geladen ,

Is Koning Salomon, grootdadigh in zijn daden ,

Die grijs van ouderdom, gezegent met den schat

Van wijsheit en geluck en heerlijckheit, en wat

Een aertsche Godtheit voeght, gevaer loopt van te sneven ,

En schipbreuck in zijn eere en zijn godtsdienstigh leven

Te lijden, op het zant van wulpsche afgodery ,

Voor 's levens avontstont . Waer brengt de razerny

Van vrouwemin den mensch, een' Vorst, een licht der Heeren ,

Dat alle Koningen als Godts Orakel eeren !

Hebt ghy de jongkheit niet geraden, wijs en trouw ,

Te vliên de gladde tong van een uitheemsche vrouw ,

Haer honighzoete keel, en liefelijcke lippen ?

Zoo zorghlijck, als in zee verborge en blinde klippen :

Gevaerelijcker dan een scherp tweesnedigh zwaert .

Waerom beschrijve ick u deze adder, en heur' aert ?

Wat helden stackze niet uit heur verborge lagen ?

Wie kan een gloeiend vier in zijnen boezem dragen ?

Wie treet op kolen, en verbrant de voeten niet ?

Zoo luidt uw eige les, uw gulde spreuck . Zoo riedt

De Koning onze jeught, en zonen, die nu schreien ,

En hem, gelijk een os, naer bijl en banck zien leien ;

Gelijck een vogel blind zien vliegen naer den strick.
 Uw leven en uw doot verscheelt een oogeblick.
 Ontwaeck, o Salomon: ontwaeck uit uwe droomen.
 Ontwaeck, of 't is met u en Juda omgekomen.
 Ghy staet in top van eere, en die u storten zal
 Dicht achter u, en lacht alreede in uwen val.

SAL. Zou dat mijn schaduw zijn, zoo diende ick haer te vlieden?

SAD. Ja recht, een schaduw kan u dwingen, en gebieden.

SAL. Ghy meent Sidonia, mijn opperste vermaeck.

WET. Nu honighzoet, maer flus van alffembittren smaeck.

SAL. Dat licht der schoonheit, waert des Konings min te voeden?

SAD. Vermomt om gruwzaamheên van afgoôn uit te broeden.

SAL. Zy dient haer Godtheit slecht en recht, op Sidons voet.

WET. En sleept den Koning mede, en 't hof, en al zijn' stoet.

SAL. De Vorsten zijn gewoon Vorstinnen te believeen.

SAD. Eên Vorst ontzie, zijn bedt ten dienste, Godt te grieven.

SAL. Wat 's dit, een luttel smoocks te roocken voor 't altaer?

WET. Voor zulck een gruwelbeelt. o laster, al te zwaer!

SAL. Geen gruwel, maer een beelt van wit en zuiver marmer.

SAD. Wie afgoôn eert, versmaet den oppersten beschermmer.

SAL. Beschrijfme d'afgoôn, op dat ick die doling kenn'.

WET. Uw wijsheit maeldeze ons naer 't leven met haer pen.

SAL. Die vloectt noch kopre Slang, noch goude Cherubinnen.

SAD. Dat waren afgoôn, noch verbodene afgodinnen.

SAL. Het waren beelden, kunst, en koper, hout, en gout.

WET. Wie heeft zijn hoop en troost op dat metael gebouwt?

SAL. Gewonden, van de Slang vergiftight, en gebeten:

SAD. Zy hebben Godt danck voor 's lichaems heil geweten.

SAL. En bleven midlerwijl genezen door het beelt.

WET. Een beelt, dat Godt verheft, en niet zijn eere steelt.

SAL. De Feniciers staen niet aen Moses Wet gebonden.

SAD. Wy dienen eenen Godt; zy, kunst, en menschevonden.

SAL. Godt schonck Oöliab en oock Bezaleël

Den geest van kunst, gewrocht door goddelijck bevel.

S A D. Ten dienst van eenen Godt, den vader van uw vaderen.

Gezalfde, laet ick u, gelijk Aertspriester, naderen,
 En uit den gulden strick van 't vrouwelijck bedrogh
 Verlossen. Geef gehoor om Godt, en luister toch.
 Heb ick en Nathan u ten Vorst des volcks gekoren,
 En op den troon gezalf met onzen olihoren;
 Zoo volgh getrouwen raet, en schuw de vuile smet
 Der schoone slang, te lang gekoestert in uw bedt.
 Een slang heeft d'eerste vrouw, de vrouw den man bedrogen,
 De man al 't aertrijck voort met zich in 't net getogen.
 De Geest des hemels vliedt het al wat schepsels eert.
 Wie ongoon inwijdt, is 't die allersnootst boeleert.
 Een eenigh voorbeeld kan ontelbaer volck vernielen.
 Een lust, een ydelheit bederft onnoosle zielen.
 Zoo luide uw eerste tael: dat was uw spraeck voorheen,
 Toen ghy de Wijsheit volghde, en Godt, die u verscheen,
 En zegende uit zijn' schoot met kennis, schat, en eere.
 Vergeefme, wijste Vorst, dat ick u wijsheit leere.
 Bederf uw' eersten geur geensins met zulck een' stanck.
 Verdoof noch schen uw faem met zulck een' quaden klanck.
 De mare loopt alree daer binnen, langs de straten,
 Dat Salomon den Godt der Vadren heeft verlaten.

S A L. Een galm, een straetgerucht verdwijnt in ydel lucht.

Een Koning keert zich niet aen 's vollecks straetgerucht.

S A D. Wat baet de tempelbouw? wat baten offervlammen,

Zoo vele duizenden van runderen en rammem

En ossen, en 't geblaet van al 't onnozel vee,

De bontkift, kandelaer, altaer, en kopre zee,

De prael des Priesterdoms, gezang, en feest, en staetsi,

En al uw yveren; nu ghy in 't einde, eilaci,

Te jammerlijck vervalt, u zelve stelt ten spot,

Den levenden verzweert, en dient een' dooden Godt,

Een pop van Sidon? Kan de hemel dit verzwelgen?

S A L. De hemel zal zich des zoo wonderlijck niet belgen.

Ghy schat de wijsheit van den Hooghsten veel te teêr.

W E T. Die lijdt niet dat men eere en diene een' andren Heer.

S A L. Niet binnen deze stadt, maer buiten Sions muren.

S A D. Men paere nimmermeer zulcke ongelijke bureu.

W E T. De gront des ganschen lants is heiligh: 's Konings staf

Beware oock ongeschent het erf, dat Godt ons gaf.

Een Wet, een Vorst, een Godt, een kerk, een offerhande,

Daer zetten wy ons lijf en leven voor te pande.

S A L. Wy hebben ons vriendin slechts eenen dienst beloofst.

S A D. Genadighste, waeck op, eer u de donder 't hooft

Verplettere, om zijn leet en snaet aen u te wreecken.

Hebt ghy Adonia, die naer uw kroon durf steecken,

Uw' eigen broeder zelf, den zwaerde toegedoemt;

Met wat liefkoozery en razerny verbloemt

Ghy dit meenedigh stuk, 't welck eenwigh wrack wil schreeuwen

Tot Godt, die nimmermeer, in 't midden der Hebreuwen,

Zal lijden, dat zijn naem onteert blijf door dien hoon,

Een bastertgodt zich zette in zijnen offertroon?

Laet af, het is hoogh tijdt dit met berouw te boeten.

Wy zincken: d'aerde loeit alree beneên ons voeten.

S A L. Nu Vader, zijt gerust: wy staen op vasten gront.

W E T. Ghy staet niet vaster dan Abiram certijts stont,

Wiens rot van 's afgronts muil verteert wiert, en verflonden.

S A L. Wy staen aen ons belofte en Koningin verbonden.

W E T. Noch hooger aen Godts boeck, dees boeckstaef, onzen bant.

S A D. Geloofstghe 't Wetboek niet, geloof Godts eige hant.

Zie daer de steene Wer, en van hem zelf geschreven.

Zy dondert over 't lant, dat bergh en steenrots beven.

Dees tafel kent en dient maer eenen Heer alleen,

Die Jakobs boeien brack door duizent wonderheên.

Verfmaectghe zijn gebodt, en ons Hebreusche bladers;

Zoo siddert voor de wrack en gramfchap, die des vaders

Vergriep aen d'afkomst straf, tot in het vierde lidt,

Dat hem den rugge biedt, en vreemde Goden bidt.

S A L. Ick staeck mijn opzet niet, hoe stout men dit belette.

S A D. Daer leit de groote stadt, daer Godt zijn' zetel zette.

Hy roept u van zijn' troon en Cherubijnen toe.

Ick bidde u by dien staf, by Arons groene roe,

Die deze amandels droegh, en levendige blaren :

'k Bezweer u by Godt zelf, laet toch uw' afgodt varen.

Laet varen : dat geen dwaze en doller vrouwelust

U liever zy dan Godt, en naem, en faem, en rust.

Verkeer uw' zegen niet in hondertduizent vloecken.

Of stapte ghe hene, stap eerst over Moses boecken,

En al het heilighdom, en 's Hoogen Priesters lijf,

En sleptze me ten val : maer trap mijn hart zoo stijf,

Zoo vinnigh, dat het breecke, is 't reede niet geborsten

Van hartewee. O bloem, o kroon, o licht der Vorsten

En Koningen, gewilt als 't aenschijn van de zon ;

O hemelsche Profeet, begaefde Salomon,

Gehoorzaem Godt in ons : of zijt ghe niet te buigen,

Zoo neem ick zijnen troon en Englen tot getuigen

Van Sadocks trouw en plicht, godtvruchtigheit, en druck,

En wil onschuldigh zijn aen dit verwaten stuck.

S A L. Helacs, ick voel een' storm, een onweêr door mijn zinnen.

Hier buiten dreightme Godt, Sidonia daer binnen,

En 't vrouwetimmer, dat zoo veel op my vermagh.

Aertspriester, spaer uw' rouw, en tranen, en beklagh.

Ga hene, stil de stadt, en stel mijn volck te vrede.

Ick zal Sidonia (betrouw het my) haer bede

Ontzeggen. Zijt gerust : ick wil in plaets van Godt

Noch Ammons Moloch, noch Sidonische Astaroth,

Noch Moabs Chamos hier in woudt of tempel vieren.

Ick wil geen heiloos beelt van marmersteen, of dieren

Aenbidden. Wegh met dit blancketsel, en bedrogh.

Ick zoogh uit Nathans borst geen afgodisten zogh.

Een' afgodt stichten is de grootste goddeloosheit,

En oirsprong en het slot van allerhande boosheit.

Eerwaertste Vader, staeck uw droefheit, en geklagh.
Ga hene, stil ons stadt, en volck door uw gezagh.

S I D O N I A . S A L O M O N .

MYn waertste altaergenoot, ghy wachtme hier ter stede.
Ontschuldigh uw Princes: zy wert ten leste reede,
En quam noch tijt te kort aen toiffel, en cieraet.
Wie ons Godinne dient, vermy al wat misstaet.
Mijn Priester Ithobal, de hoogheerde vader,
Bereit zich naer gewoonte, en komt ons bey te gader.
Op 't heiligh offerfeest geleiden, met de prael
Der Koninginnen, die hem wachten in de zael,
Een iegelijck om 't schoonste en heerlijckste uitgestreken.
De staetsi staet gereet. De sackels zijn ontfteken.
Wy dienden wel te gaen: zy komen. Hoc, mijn Heer,
Mijn Bruidegom, hoe dus? Ghy wandelt hene en weer.
Verdiend Sidonia geen antwoord op haer rede?
Verdroot u 't wachten? Hoe? Dees tijt, en offerzede
Vereischt iet ongemeens, en keurigheit, en pracht.
Vergeef het u vriendin, heeft zy te lang gewacht.

S A L . Een luttel toevens kan zomtijts een aenflagh krencken,
Of vorderen. Dit werck geeft allerley bedencken.

S I D . Bedencken? Hoe mijn Heer? is 't nu bedenckens tijt?
Ghy gaetme flus uw woort: ick schelde u zoo niet quijt.

S A L . De Koning blijve u dan dees kerckbelofte schuldigh.
Ontfla hem deze reis, en draegh u toch geduldigh.
Ga heen, voltreck het feest met al uw hofgezin.
Verschoon den Vorst: hy ziet dit offren dieper in.
Wie wijs is schickt zich lieft naer 's volcks gelaet, en tijden.
Een Koning boven al, om onraet te vermijden,
Betoom' zich zelve, oock in 't gene hy vermagh.

S I D . Een angstigh Koning knackt zijn' scepter, en gezagh,
Als zijn gemeente merckt dat hy begint te zwichten.
Zy zal op dezen voet haer eere en aenzien stichten.

Ja hem!

Ja hem van langer hant dus waffen over 't hooft.

Wy houden ons aen 't geen de Koning eens beloofst.

S A L. Ick doe mijn woort geftant wat vroeger, of wat spader,
Wat hindert dit? Men lette op mijn besluit wat nader,
En rijper: wat kan 't fchaên? S I D. Hoe dus, mijn eigendom?

Wat inzicht zet zoo dra uw wijze zinnen om?

Mijn vier, hoë kan uw brant te mywaert zoo verkoelen?

Wat kan u quetsen, dat mijn ziel niet eerst zou voelen?

Mishaeght u iet in my? laet hooren waer het deert.

De Majesteit ontvonwe al wat heur hart begeert.

S A L. Ick hebbe, ontstel u niet, my op die zaeck beraden.

S I D. Beraden? hoe, mijn Heer? verschillen uwe daden

Van uw beloften? heeft u iemant omgezet?

S A L. Ghy volght uw vaders wijze, en ick mijn vaders Wet.

S I D. Men acht een Konings woort zoo heiligh, als zijn zegel:

En breektghe dit? S A L. Het strijt met ons gewoonte, en regel.

Wat gelt een vrolijk woort, gesproken by den wijn?

S I D. Zoo pacitghe my alleen met eenen schoonen schijn?

Heer Koning, zultghe dus een Koningin beminnen,

Lichtvaerdigh weifelen, en spelen met uw zinnen?

Het hooft van Davids Rijk voeght niet dan deftigheit.

Stantvastigheit, en trouw verciert de Majesteit.

S A L. Mijn Schoone, valme dan niet met uw rede lastigh.

Wie by zijn' godtsdienst blijft, is deftigh, en stantvastigh.

S I D. Stantvastigh is hy, die niet wanckelt in zijn woort.

S A L. Ghy hadme met een' lonck en nieuwen dans bekoort.

Of my een woort ontviel, wat is 'er aen bedreven?

Gelieven moeten dat elckandere vergeven.

S I D. Zoo zentghe my alleen op 't hooghtijt, zonder u?

S A L. D'Aertspriester raet het af: zijn inzicht maectme schuw.

S I D. Verzoectghe raet by hem? d'Aertspriester zal het nimmer

Inwilligen. Hy haet al 't uitheemsch vrouwetimmer,

En voedt dien haet by 't volck. Men droegh hem geen ontzagh

In 't bouwen van mijn kerck. Zijn aenspraeck, zijn beklagh

Belette uw' yver niet ons Priesters in te voeren .

S A L . Indien men verder ga, het zal ons Rijk beroeren ,
Gelijk alree de stadt . 't Is vreemt en ongehoort
Dat Heidensch offer snoock' hier buiten voor de poort ,
Noch vreemder dat de Vorst dees nieuwigheden slijve ,
En met zijn Koningin afgodery bedrijve .

S I D . Mijn godtsdienst wort verkeert afgodery genoemd .

S A L . Dat zy zoo 't wil : die wort in onze Wet verdoemt .

S I D . Volhardt dan by uw Wet, in leven, en in sterven .

Ghy kunt mijn offer, ick uw bedgenootschap derven ,
En sta bereit het Rijk te ruimen met mijn' stoet .

S A L . Ghy zijt mijn Koningin, mijn aengenaemste gloet .

Zoudt ghy uw' Heer en Vorst zoo lichtelijk begeven ?

S I D . Ben ick uw Koningin, waer is uw trouw gebleven ?

Heeft Tyrus, uw gebuur, en bontgenoot, en vrient ,
Door zijn gediensigheên niet meer aen u verdient ,
En 't Joodtsche Priesterdom ? Beloont men de getrouwen

Dus avrechts ? Vader help u hof en tempel bouwen ,
Hieuw heele rotfen wegh aen klaren marmersteen .

Hy voerde u Liban toe aen cedren, en al 't geen
Een godtsgebouw vereischt, dat aen de lucht zal steigeren .

Hy woude u kunstenaers, noch geen bouwmeesters weigeren .

Toen waren uw Hebreen van Sidons dienst niet schuw ,

Noch Sidon zagh zoo naeu in zulck een werck op u .

Ghy achte ons handen toen niet onrein, om te wercken

Op uw' gewijden gront, aen uwe kerck vol kercken .

't Vernuft van Tyrus goot de vaten van metael ,

Kolom, en kopre zee . Ghy moet het altemael

Hem dancken, die noch kunst noch kost hier aen wou sparen ,

Om d'eer des Priesterdoms op 't hooghste te bewaren .

Ick ga voorby dien schat van dierbaer ebbenhout ,

Gesteente, en parlen, en ontelbre baren gout ,

En wat mijn vaders vloot uit Ofir me kon slepen ,

En gieten in uw' schoot met rijk gelade schepen .

SAL. Wy weten 't Sidon danck, en uw Heer vaders kroon.

SID. Men danckte met den mont, en averechtsen loon.

SAL. Wat loon verzochtenze oit? wat wiert hun afgeslagen?

SID. Fenicie is te fier, te rustigh om te klagen.

SAL. Het voeght geen' Vorst dat hy beweze deught verwijt:

Het waer lafhartigheid, en belleghzieckte, en spijt;

Dies laet ons granen, wijn, olijf, noch oli noemen,

Noch op geen twintigh steên in Galilea roemen,

En wat uw' vader meer van harte wiert vereert.

Zoo verre is 't dat een hof ter weerelt ons braveert

Met dienften: en hoe zou 't een' oppervorst betamen,

Dat hy zich van een leen en leenrijk liet beschamen?

Mevrouw, ay belgh u niet, al spreken wy te ront:

Ghy perste uw' Heer met kracht die woorden uit den mont.

SID. Uw Majesteit bestelde ons oli, graen, en wijnen,

Om niet in Tyrus oogh te vreck, maer milt te schijnen;

Doch 't was geen arbeidsloon voor zoo vele arbeidsliên:

En vader, toen hy ging uw twintigh steên bezien,

Bevont hoe rijk hem heide en zant wiert toegemeten,

Voor twintigh jaren dienst, en zijn langduurigh zweeten,

En marmer, gout, en hout, bestelt tot Sions eer.

Hy schonck u niettemin zoo vele steden weêr.

SAL. Van vaders billijckheit kan al het lant gewagen.

SID. Zoo zoudt ghy billijck u gelijk een schoonzoon dragen.

SAL. Ick heb uw vaders kroon gehanthaest, en behoedt.

SID. Hy heeft door zijn' gezant u op den troon begroet,

En d'eerste heil gewenscht met 's vaders heerschappye.

SAL. Dat elck naburigh Rijk dus om den pallem stree

Met zijnen nagebuur, vermeert de broederschap

Der Koningen, en voertze op eenen hoogen trap.

Die eerst mijn broeder hiet, wert mijn behuwde vader,

Toen ghy mijn trou ontvingt, Wien raect de vrientschap nader?

SID. Daer gront van vrientschap is, en liefde, en eenigheid.

SAL. Wat spreeckt Sidonia? SID. Helaes, ick ben misleit.

Men troontme uit Hiram's hof met honighzoete woorden .

S A L . In 't hof van Salomon . S I D . Och, zat ick aen de boorden

Van Indus, of d'Eufraet, of diep in Moorenlant,
Of Perffen, of waer 't zy, daer een de Rijckskroon spant,

Die my gebeuren moght, en milt wiert aengeboden;

Zoo hadde ick geen en strijt te voeren met uw Joden,

Die my dus overdwers begrimmen alle daegh,

En roepen : dat men haer ten stoel ten Rijcke uitjaegh .

Maer zijt geruft : men hoeft geen Koningin te dreigen .

S A L . Het onverstant des volcks is allen Rijcken eigen .

S I D . Ick nam op Vaders raet des Konings trouwring aen,

Om onder Faroos kint aen uwe zy te gaen

Voor tweede Koningin, die eerste vrouw moght wezen .

Hoe liet ick, slechte duif, my locken, en belezen,

En houden uit den troon van menigh jongk Monarch .

Men overstemde my . Een dochter denckt geen ergh .

Zoo wert mijn groene jeught besteeft aen grijze hairen ;

Mijn lente, aen winter sneeuw ; mijn bloem, aen dorre blaren .

S A L . Hier ziet u 't gansche hof naer d'oogen, en den mont .

Uit duizent is 'er geen, die zoo mijn' boezem wont

En blaectt, als ghy alleen . Bedaer, mijn uitverkoren .

S I D . Hoe dickmael hebt ghe wel in uwen gloet gezworen ,

Dat ghy my volgen zoudt ten outer, hant aen hant !

Laet tuigen 't echte bedt, gordijn, en ledekant .

Hoe laet ghy u vergeefs om uw beloften manen ,

Met ydele gebeên, en oogen, nat van tranen ?

S A L . Hoe schreit ghe dus, mijn hart ? zijn wy hier oorzaeck van ?

S I D . De Koning Salomon is recht een vrouweman .

Men wensch' de bruit, die hem in d'armen t'huis zal komen ,

Geluck : zoo juichten bergh, en bosch, en beeck, en stroomen ;

Toen ick met uw' gezant van Vader oorlof nam :

Een bruilofsvaert, die my, helaes ! zoo zuur bequam .

S A L . Toen ghy den erfgenaem en zoon van David trouwde ?

S I D . Een trouwen, dat my meer dan duizendwerf berouwde .

Och och, had Davids zoon noch iet van Davids schijn ,
Die Goliath, den Reus, en menigh Filiftijn

In 't velt gemoete, alleen om Michol te verwerven :

Dat was een helt, vol viers, die om zijn bruit wou sterven .

S A L . Geen Heidensch afgodt had mijn vaders zwaert te vriend .

S I D . Zijn zwaert heeft Achis zelf, en 't Heidensch Rijk gedient .

S A L . Uit hoogen noot, mijn Lief, en om zijn lijf te bergen .

S I D . O trouwelooze , ick zweer het u niet meer te vergen ,

En zweer het anderwerf, by Sidons oppergodt ,

Den grooten Dondergodt, by 't beelt van Astaroth ,

By zoo veel Goden, als uit eene wolck van boven ,

Van uw meenedigheit en valscheit in 't beloven

Noch kennis dragen . Ghy geveinsde, hardt van aert ,

Is uw getrouwe u geen altaergemeenschap waert ?

Zoo zult ghy oock voortaan haer bedgemeenschap derven .

Mijn vloeck en Tyrus vloeck zal treffen op uw erven ,

En volck, dat gift en gal op Sidons dochter braeck ;

Een schoonheit, tienmael waert van eenen Godt geschaect .

Zie neder uit uw' troon , o Koningin Astarte ,

En wreck uw' smaect, mijn leet , en neem mijn' vloeck ter harte .

'k Verbid hem niet, noch eisch geen uitstel van zijn straf .

O Goden, wreect mijn smert, en wischt mijn tranen af .

S A L . Om zulck een lichte zaeck u zelve zoo te quellen ?

S I D . Uw Koningin ten schimp van al de weerelt stellen ,

Ten schimp van hof, en stadt , is dat een lichte zaeck ?

Mijn godtsdienst is mijn kroon, en opperste vermaeck .

Ick docht mijn glori zou nu eerst den adem halen ,

En als een zon in top gerezen , met haer stralen

Verheugen al het schoon , dat hier ten hove blinckt .

Nu daeltze plotfeling, en gaet te gronde, en zinckt .

Sidonia ontloock , gelijk een weereltswonder :

Zy ging in roozen op : nu gaetze in tranen onder .

Zy leeft te lang, die jong niet meer te hopen heeft ,

En haer geluck en eere in droefheit overleeft .

- SAL. Hoe beeft mijn hart ! - Wat raet ? Ick drijf verbaest in 't midden
 Van Godt , en afgodt . Och , wien staet my aen te bidden ?
 Te wieroocken ? helaes , wat zijde kieze ick nu ?
 Een worrem knaeght mijn hart , van Sidons Godtheit schuw ;
 En ondertuffchen blacckt de Min het onder 't knagen .
 Hoe kan men Sadock en Sidonia behagen ,
 Al t'effens ? Wie van bey zal Salomon gebiën ?
 Hoe weent die schoone ziel ! wie kan haer tranen zien ,
 Al was zijn hart van steen ? Neen , neen , ick ly dit nimmer ,
 Noch hael op my den haet van al het vrouwetimmer ,
 Van duizent vrouwen , elck de braefite Koningin .
 Vergeef het Salomon , mijn Schepper : och , de Min ,
 De vrouweliefde doet my struickelen , en dolen
 Uitwendigh , maer het hart aenbidt u in 't verholen .
 Uw wijze Godtheit keer' zich aen geen hantvol smoocks .
 Wy wijden u het hart , en niet een luttel roocks .
 Mijn Schoone , zijt gerust : hoe weentghe dus verbolgen ?
 Mijn Schoone , geef gehoor : ick zal uw offer volgen .
- SID. Helaes , een vrouwenhart is teër , en licht beroert ,
 En weder licht gepaeit . Mijn Lief , ick was vervoert
 Van yver , en van minne , en ken mijn krancke zinnen .
 Geen ware liefde veinst , en houdt haer tranen binnen .
- SAL. Mijn Schoone , schrey niet meet : mijn wellust , staek dien rouw .
 Nu wisch uw tranen af : wisch af dien droeven douw .
 Daer komt de staetsie ons met vreught ten outer leien .
 Bedaer , bedaer mijn Lief , eer iemant u zie schreien .

ITHOBAL. SIDONIA. SALOMON.

NU gaet verheught ten reie , en danst ,
 Ghy die het hooft met mirten kranst ,
 Ter eere van Astarte .
 Nu wijdt hier , bly van harte ,
 Den tempel aller Goden in ;
 Daer ons Sidonische Vorstin

Den Koning toe liet nooden .
 Vergeet oock niet de Goden ,
 Waer voor het vat van Moab smoockt ,
 En Ammons bloedigh outer roockt .
 De fackel blaecke, en floncker'
 Voorhene, schoon by doncker :
 Dan stroie een roozekorf den geur
 Van roozen , levendigh van kleur :
 Dan volght dien geur by paren .
 Laet offerkandelaren ,
 Van teuckwerck zwanger, en bevrucht ,
 Verspreien hunne zoete lucht :
 Dan brengt den korf met duiven ,
 Sneeuwit van pluim en kuiven .
 Ick volgh dien zuivren offerfchat ,
 En zwaey het gouden wieroockvat ,
 Om 't offer in te wijden .
 Ghy roem van onze tijden ,
 O Salomon , Sidonia ,
 En ghy Princeffen, volght ons na ,
 En helpt dit wyfeest kroonen
 Met goddelijcke toonen .
 Nu heft der Goden lofzang aen ,
 Zoo zal de tempel opengaen .
 S I D . O Goden en Godinnen ,
 De Koning zingt u lof
 Met duizent Koninginnen .
 Beschut, behoedt zijn hof .
 Ghy vloodt voor 's vaders degen :
 Nu haelt de zoon u in .
 Verleent hem uwen zegen ,
 En zegent 's Konings min .
 Betoomtze die u tergen .
 Dat hem uw maght behoe .

Hy wijdt op deze bergen

U kerck en outer toe.

I T H. Daer opent men den tempel.

O Godtheit van 't altaer,

Wy offren op uw' drempel

Dit onbevleekte paer.

Ontfang dien geur van eere

Nu tweemaal achter een.

Dat uwe maght vermeere,

In 't midden der Hebreen.

Taft aen, o roem der vrouwen?

Taft aen, o Konings bruit.

Zoo spreie in dees landouwen

Uw lof zijn geuren uit.

S I D. Taft aen, o bloem van Jesse,

En smoock nu te gelijk

Met my voor dees Godesse

Het wieroock in uw Rijck.

Wat schricktge, mijn Beminde?

Taft aen, wat maect u bloo?

Taft aen, mijn eensgezinde.

Men eert ons Goden zoo.

Wy wieroocken te gader

U met dit wieroockvat.

O Godtheên, treedt ons nader,

En zegent hof, en stadt.

S A L. Och och, wy zijn verwaten,

Van Godt verstootten, en verlaten.

Wat wil dat schrickelijck gerucht?

Godts gramschap berst met donder uit de lucht.

Waer heen gevloten? waer gevluht?

REY VAN JERUSALEMMERS.

I. KEER.

O Sion, schrey geheele plassen.
 Bestroy uw hooft met stof, en aschen.
 Treck haire boetkleên aen, als wy.
 Geen blyfchap zy
 Rontom noch binnen uwe wallen.
 De kroon is van uw hooft gevallen.
 De wijze Koning leit 'er toe.
 De taec roe
 Des hemels dreight u fel van boven.
 Godts gramschap roockt, gelijk een oven.
 Hoe blusschen wy haer voncken toch?
 Och och och och.

I. TEGENKEER.

Schrey Cederbeken, en Jordanen,
 Ja schrey een meir, een zee van tranen;
 Ghy wascht geen smet uit uwe zon.
 Och Salomon,
 Ons hemelhooge berreghceder,
 Stort, zonder hoop van opstaen, neder.
 Hoe ziet die schoongeschapen Vorst
 Zoo vuil bemorft,
 Beroockt, besmoockt van afgodinnen!
 O wee! dit komt van uitheemfch minnen,
 Uitheemfch blancketfel, en bedrogh.
 Och och och och.

2. KEER.

De Stercke, die noch Filistijnen,
 Noch leeuw ontzagh, van minne aen 't quijnen,

Geflagen, quam aldus ten val.

De Schoone stal

Hem 't hart met tranen, en met nocken :

Toen schoet de schaer zijn lange locken,

Waer in zijn kracht gedoken lagh.

D'ontwaeckte zagh

Te spa wat list hem leerde dolen,

En blint geketent dreef te molen.

O wellust ! o bekoorlijck aes !

Helaes, helaes.

2. T E G E N K E E R.

Wat baet de Wijsheit, of de Sterckheit,

Indien men geen van bey te werck leit,

Noch 's hemels gaven, ons betrouwt,

In eere houdt ?

Men magh op kracht noch wijsheit roemen,

Noch Wijze of Stercke zaligh noemen,

Voor 's levens jongsten oogmblick,

En lesten snick ;

Nu Salomon en Samson sneven,

En zulcke spiegels van zich geven.

O reuckeloosheit, al te dwaes !

Helaes, helaes.

T O E Z A N G.

Beschimpte met uw grijze hairen,

Kost ghy d'afgodische pilaren

Des tempels oock ter aerde rucken,

En storten dit gebouw aen stucken ;

Begraven met cen' krack of twee

U zelve, en uw Vorstinnen me,

Daer zy verblint voor afgoon smoocken ;

Ghy had u loffelijck gewroken,

En deckte uw schande met dit graf.

Maer och och och, ghy zijt te laf.

H E T V Y F D E B E D R Y F.

S A B U D. B E N A J A S.

- W**ie hoorde oit zulck een' storm, en zulcke donderslagen?
B E N. Dat gruwzaam onweêr kon het stoutste hart verfsagen.
S A B. De heuvel dreunde, en al 't geberghte hier ontrent.
B E N. De blixem heeft altaer en mirteuwout geschent.
S A B. Hoe mengde zich het vier en weerlicht in die dampen?
 Hoe blies een dwarrelwint de fackels en de lampen
 Al t'effens uit? Hoe koos het gansche Hof de vlucht?
B E N. Wat zaggh men al gespoocks en oorlooghs in de lucht?
S A B. De hemel stont in brant, en schein alom te blaecken.
 Dat huilen uit den gront, dat bulderen, dat kraecken
 Verdoofde elcks ooren, en verbaefde ons, krack op krack.
 Een ieder liep zijns weeghs, en koos een hol, of dack,
 En wat men 't reedste vondt om dit gevaer t'ontschuilen.
B E N. Die felle hagelbui floegh vee en menschen builen,
 De herders op het velt, de kudden in de wey.
S A B. De heuvels galmden luide op 't vreeslijck lantgeschrey.
 'k Geloof de steenrots gaept, van al 't gedruisch gereten.
B E N. Den Koning wert de kroon en krans van 't hooft gesmeten,
 De wieroock en het vat gekloncken uit de hant.
 Het schijnt of Godt vergramt, alree den wraeckboogh spant.
 Men neem het hoe men wil, dit kan geen heil beduiden.
 De hemel scheurde, en schon het Noorden tegens 't Zuiden,
 Als heiren, tegens een verbittert, en gestoort.
S A B. Men heeft tot driewerf toe een stadtschrey gehoort.
 Hoe is de Cederbeeck met d'omgelege bronnen
 Naer heuren oirsprong toe verbaest te ruggh geronnen,
 Ja schichtigh uitgeschept, tot onder op den gront,
 Zoo dat men oock den visch op d'oevers leggen vondt!
B E N. De maen verloor haer' glans, 't gestarrent zijnen luister.
 De lucht betroock alom, en wert heel zwart, en duister.

S A B.

- S A B. De Koningin verstack zich diep in 't mirtewoudt .
 B E N. De Koning heeft zich naeu in een spelonck betrouwt ,
 Alleen met drie of vier van d'allerfluckste gasten .
 Ick heb hem 't wieroockvat al bevende aen zien tasten ,
 En wit en bleeck van schrick besterven om zijn hoof .
- S A B. Hy had Mevrouwē alree een' outerdienst beloofst ,
 En kon niet weigeren , al zou 'er 't hart af wroegen ,
 Na zoo veel wederstants, haer' yver te vernoegen .
- B E N. Hy tradt, gelijkghe zaeght, tot driemael toe te rugh .
- S A B. Het ongewende paert wil over geene brugh ,
 En wederstreeft een wijl de roede, en scherpe sporen ,
 In 't endt verfstout het zich, en steeckt zijn hoof en ooren
 Al brieschende in de lucht, en vlieght 'er overheen .
- B E N. Ick zorgh dit onweêr spelt ons allerhande ween .
- S A B. Ghy zorreght noodeloos . Wat kan men hier uit ramen ?
- B E N. Dat zich de hemel schijnt des lasterstucks te schamen .
- S A B. Het dondert overal de wijde weerelt door .
- B E N. Aerdtbevinge, en gedruis, en storm gaen dickwils voor
 Genaeckende ongeval , als voorboên van Godts toren .
- S A B. Hy vreeft te vroegh, die vreeft eer 't onheil is geboren .
 Men maeck' zich zelve niet ellendigh voor den tijt .
- B E N. Hy vreeft voorzichtig, die d'aenstaende straf vermijst ,
 De buien ziet te moet , en tijdigh weet te duicken .
 Wat clement kan Godt daer boven niet gebruicken ,
 Tot straffe van den mensch, en 't menschelijck geslacht ?
- S A B. Ghy dient nu meer dan oit te waecken dezen nacht ,
 Op dat de burgers niet den lufthof overvallen .
- B E N. Ick ga met maght van volck den toegang naer de wallen
 Bezetten : zonder dat, de kerck en 't outer lagh
 Ten gronde toe verdelght, voor 't kriecken van den dagh .

B O D E. S A B U D.

HOe ben ick daer zoo stil, dat my geen schiltwacht hoorde ,
 Drie muren afgegleên, met hulpe van de koorde ,

Om 't hof te melden hoe het binnen is gestelt ?

S A B. Ghy komt ter goeder tijt hier buiten . Nu vermeld

Ons stadts gelegentheit . Hoe staet het daer geschoren ?

B O D. D'Aertspriester, om 't rumoer in zijn geboort te smoren ,

Quam binnen in der yl, en riep vast overluit :

Mijn kinders, zijt geruft : het onheil is gestuit .

De Koning hoort naer raet : wy zijn dien hoeck te boven ,

En gaen u voor, om Godt in 't hooge koor te loyen ,

T'ontstecken op 't altaer een' danckbren offergeur .

Dat liep van straet in straet, en vloogh van deur tot deur .

Het onweêr van de stad ging daetlijck op dat zeggen ,

Gelijck een zomervlaegh, en buy op 't water, leggen ;

D'Aertspriester en het volck naer onzen tempel toe ;

Daer Arons Priesterdom, van bitter zuchten moe ,

Met vreught de tijding kreegh, en t'effens al de keelen ,

En harpen, die den lof des Allerhooghsten spelen ,

Aenhieven een muzijck, dat in den hemel klonck ,

En schooner dan oit mensch met sterflijcke ooren dronck .

Het gouden outer gaf zijn' geur aen alle zyen

Door 't heilige gewelf, en Levys galleryen .

De Sanhedrin en 't volck viel op zijn aenzicht neêr ,

En offerde uit zijn hart den hemel prijs, en eer ;

Den hemel, die den Vorst, gereet om af te wijcken ,

Beschutte, en zulck een' vloeck gekeert had van Godts Rijcken .

Ghy hanthaeft Davids bloet, dat ingewijde hooft ,

En houdt getrouwelijck al 't geen uw mont belooft .

Men zal eeuw in eeuw uit dit jaergetijde vieren ,

En slaghten u het puick van kalveren, en stieren .

Het Zangkoor moet uw' naem verheffen hemelhoogh ,

En rollen galm op galm door 's hemels ruimen boogh .

Men zal altaer, pilaer, en muur, en binnetranssen

Vercieren met festoen, en onverwelckbre kranssen ;

Zoo lang de rechte stam van Jesse groeie, en bloei' ,

En alle afgodery, Godts vyandin, verfoei' .

S A B . Dat heet godtvruchtighlijk vergaren met malkanderen .

Dat klinckt noch wel, indien de klanck niet wil veranderen .

Hoe lange duurde toch die lofzang, al te bly ?

B O D . Tot dat het onweêr klonck door koor, en galery ,

En donderde in 't gewelf, en schuddé de pilaren .

Toen zat de zanger stom : toen zwegen pijp, en snaren ,

Cymbael, en harp, en bom . Een ieder zaghe verbaest .

Het weêrlicht baerde schrick . Men hoorde niet der haest :

Och help, getrouwe Godt : sta by : versterck de vromen :

Nu is het met de stadt, en tempel omgekomen ;

De Koning heeft verblind den gruwel toegesmoockt .

Wie beelt u uit hoe 't volck door al den tempel spoockt ,

En tuimelt ? hoe het raest ? hoe duizenden van zielen

Voor over met een' kreet en plat op 't aenzicht vielen ,

Uit wanhope elck zijn kleet verscheurde, vol misbaer ?

Men krabt den boezem op : de handen gaen in 't hair .

Men ziet begruist van stof, en over 't yslijck kermen ,

En huilen zou zich zelf een steenen hart ontfarmen .

Hoe bijster ongelijck was dit den eersten toon !

Hoe galnde het gewelf van rouw naer 's hemels troon !

Men zaghe een barrening van schricken, en geschillen .

D'Aertspriester zocht vergeefs d'ontsteltenis te stillen .

De Vaders hadden werck . Men bidt, men dreight, men stuit ,

Dan och vergeefs : ontzaghe had hier al t'effens uit .

S A B . 'k Verlang hoe dit verging . o Godt, bescherm den tempel .

B O D . De grijze Nathan had zoo ras niet op den drempel

Zijn' voet gezet, of elck zaghe naer zijn aenzicht om ,

En bad hem aen om troost . Het gansche Priesterdom ,

De Stamheer, en het volck, en alle kunne * , en oude

Bedaerden op zijn' wenck, verlangden wat hy woude ,

Die, traegh van ouderdom, in 't midden voor hun stont ,

Ten troost van Israël ontvouwen met zijn' mont .

Nu scheen een ieders hart aen zijne tong gebonden ,

En hy, ter goeder tijt, in noot hun toegezonden .

S A B. Laet hooren wat hy sprack, om 't volleck t'ondergaen.

B O D. Mijn zonen, wacht u van iet reuckloos te bestaen.

Beveelt de wracck aen Godt, die maght heeft zich te wreecken.

Iek ga uit 's Hooghsten naem terstont den Koning sprecken.

Dat my een eerlijck tal van burgery geley,

En tuige of mijne tong hem in zijn boosheit vley'.

Dorft Samuël wel eer van Karmel Saüls boosheit

Bejeegnen, hem de straf van zijne goddeloosheit

Verkondigen; laet zien of Nathan heden niet

Den Vorst durf melden hoe de Hooghte dit verdriet.

Verdraecht uw smert, terwijl wy henegaen, geduldigh,

En maectt u zelve niet aen Godts Gezalfde schuldigh.

Ick bootschap dit voortuit. De heilige Profeet

Genaeckt met eene schaer, vol rouw en harteleet.

De hemel wil den Vorst voor wijder quaet behoeden.

S A B. De hemel stille deze ontsteltheit der gemoeden.

S A L O M O N. S A B U D.

HOe gaet het? staen de bergh en kerck noch overent?

Waer vloodt mijn Koningin? Is niemant hier ontrent?

Wat wil dat lantgeschrey, zoo woest, en uitgelaten?

Waer steeckt de ruitery? waer steecken de soldaten?

Wat gallem gaet 'er op? waer zijtghe, Sabud? ras.

My dunckt de stadt valt uit. Waer blijftghe? Benajas,

De hofwacht in 't gelit, de Krethen en de Plethen.

Bezet den toegang: sluit den draeiboom: span de keten.

Bezet nu straet, en poort: bezet de binnestadt,

De voorstadt, en den hof. Wat naer geschal is dat?

S A B. De Koning zy gerust, en steune op zijn vertrouwden.

De wachten zijn versterckt, de stadt en 't hof behouden.

Genadighste, hou stant. Hoe beeftghe zoo vertsacghit?

Hoe deitghe dus ontstelt, terwijl ons niemant jaeght.

R E Y . N A T H A N .

DAer staet hy, wien ghy plaght zijn' Rijcksplicht voor te lezen.
Hoe ziet men hem voor u en zijn geweten vreezen!

Gewis het heught hem noch, o hemelsche Profeet,

Wat les ghy aen zijn jeught al t'ydel hebt besteet,

Die in den ouderdom uw hoop te leure zette.

Hoe is zijn glori nu verandert in een smette!

Hoe deekt hy best zijn schant met Adams vygebladt?

Hoe viel die schoone star op 't einde van haer' padt!

N A T. Helaes, mijn zoon, heb ick u hierom opgetogen,

Gekoestert in mijn' schoot? met welck gelaet, en oogen,

In welck een' droeven schijn, en anders dan hy plagh,

Aenschouwt u Nathan, och, in uwen ouden dagh?

Zijt ghy dat, Salomon, de grootste Vorst van allen?

Hoe komt ghy uit den troon ter aerde neêrgevallen?

Had d' Allerhooghste niet (zoo ras de tempel stont

Voltrocken) vast beloofd met zijnen eigen mont,

(Toen u die glans verscheen) de hant aen 't Rijck te houden,

En dat hier Davids zoons het volck beheerschen zouden

Eeuw in eeuw uit, indien ghy 's vaders voetspoor hielt,

Of anders dat dees kerck met stadt met al vernielt

Zou worden, zoo ghy hem onteerde in zijn geboden,

Door 't innevoeren van verzierde en vreemde Goden?

Rampzalige, ghy hebt den eersten steen geleit

Tot zulck een gruwelwerck, een pest, die zich verspreit

Van tijt tot tijt in 't lant, daer Godt zijn' zetel zette.

Hoe is uw glori dus verandert in een smette!

Een ry van Koningen bestaet op dezen voet

Den Hooghsten toeverlaet t'onteeren, heel verwoet.

Wie kan den gruwelvloet, na zulck een inbreuck, sluiten?

Ick zie Jerusaleem, van binnen en van buiten,

Van afgoôn onderdrückt, belegert, ja oock zelf

't Afgrijpselijcke altaer in Atons kerckgewelf

Bewieroockt; buiten 't vier voor bloetgod t Moloch smoocken,
 En hoor het schateren van Baäls hof en spoocken
 Zich mengen in 't geluit van 't kermende offerkint,
 En trommel, en trompet, te heiloos en ontzint.
 Uw geest en lichaem strijde, o Vorst, van Godt verbannen.
 Danrask en Edom, elck van weerszijde ingespannen,
 Bestoocke uw Koningkrijck van buiten, sel en wreet.
 Een derde erfvyant scheure uw' Staet (gelijk dit kleet
 Aen flarden wort gescheurt,) na uwe doot inwendigh,
 En voede een' burgerkrijgh, wracckgierigh, en ellendigh,
 Tot dat Jerusalem, en d'afkomst der Hebreen
 Het juck van Assur voele, en diene den Chaldeen.
 Ghy Koninginnen zult dit stuck oock schendigh boeten,
 En al uw vaders steên en Rijcken om zien wroeten,
 En trapplen met den hoof van 't nijdigh Babilon,
 Tot dat het puin verstuive in d'oogen van de zon.
 Indien men d'oirzaeck zoek' van ieders plaegh byzonder;
 De dertle Wellust kreegh door list de Wijsheit onder.
 Wie Godt verlaet, en eert den Wellust boven Godt,
 Verbeurt zijn kroon, en wort zijn vyants schimp, en spot.

R E Y. Och Nathan, help die plagen

Afbidden: help ons klagen,

Zoo klagen iet kan winnen.

Hy gaet verstomt naer binnen.

O certijts wijze Koning,

Wat onschult, wat verschooning

Kan zulck een stuck verbloemen,

Van geen Hebreeuw te noemen,

Dan met een groot afgrijzen,

Met tranen en met yzen?

De zon zal morgen schroomen

In 't Oosten op te komen.

Wat spring-aêr, welcke bronnen,

Wat beeck, wat waten kunnen

U wasschen van die vlekken ?
 Wie zal ons schande decken ?
 Wien moet het hart niet krimpen ,
 Die 't Heidendom hoort schimpen ?
 Hoe haest nu d'onbesneden ,
 Uit d'omgelege steden ,
 Gezin , en mans , en vrouwen ,
 Om hier dien schimp t'aenschouwen !
 Men hoort geheele troepen
 Alree van verre roepen :
 De wijste Vorst van allen
 Is Baäl toegevalen .
 Och , och , 't is tijt gestorven .
 Helaes , wy zijn bedorven .
 Hoe leit de Wet deur 't voorbeeld
 Van Salomon veroordeelt !

U I T.

L A S T M A N S
O F F E R S T A E T S I
V A N L I S T R E N .

aen

I O A N S I X .

WAt dunckt u, kunstgeleerde S I X ?
Wie had de Schickkunst oit zoo fix
Als Lastman, waert de Tekenkroon
T'ontfangen voor Sint Pauwels troon,
Toen hy zijn wonderwerck van Listren
Zoo versch vertoonde, als beurde 't giftren ?
Dit tuight uw hemelsch tafereel,
Daer onze Apelles zijn tooneel
En gront met volle kennis bouwt,
En zoo deze Offerstaetsi houdt,
Dat zelf de geest van Rome en Grieken
Noit hooger zweefde met zijn wiecken .
Met welck een' zwaey en staetigheid
En Priesterlijcke majesteit
Verschijnt al 't Heidensch Priesterdom
Voor d'oude stadt, vol yvers om
Te wieroocken voor Kristus Boden,
Hier aengezien voor Griecsche Goden !
Men acht dat hier in menschenschijn
Merkuur, en Dondergodt Jupijn
Verschijnen, om den Jongeling,
Die flus op krucken ging, en hing,
Te heelen, zonder kunst van kruiden .
Dat stuck verbaest veel duizent luiden .
De Kreupel tuight dees wonderdaet,
Daer hy op zijne beenen staet ;

De kruck voor zijne voeten leit ;
D'Uittheemsche luifert wat hem zeit
De buurvrouw , die den lamgeboren
Gekent heeft menigh jaer te voren .

Hoe schoon verschiet die lange ry ,
Van verre flaeuw , en dichter by
Al stercker , voor 's aenschouwers oogh !
Hoe deift de poort , en kerck , zoo hoogh
En ront gebouwt , Jupijn ter eere ,
Op datze ons noch de Bouwkunst leere !

Hoe stemt de strael van ons gezicht
Met elcks hoegrootheid , en met licht
En schaduw van een ieder zaeck !
Hielt vrouw Natuur om heur vermaeck
Voorheen de hant aen eenigh Schilder ,
Zoo doet zy 't hier , en nergens milder .

Een rijckdom en verscheidenheit
Van toefstel nadert , en geleit
Bekranfte en witte stieren vast
Naer d'offerplaets , op 's Priesters last ,
Op veêl , tamboer , en lier , en fluiten ,
Langs 't rijck bestroide padt naer buiten .

Hier blaecken sackels , licht en klaer .
Hier rieckt de wicroockkandelaer .
Hier glinstren wicroockvat , lampet ,
En goude schotel , op dien tredt .
De bijl , en bloetpan op het slaghten
Van vee en offerhande wachten .

Een kenner ziet hier , heel vernoeght ,
Hoe d'eene personaedje voeght
By d'ander ; en hoe elcks gelaet
En ampt , gelijk een zangers maet ,
Zijn' plicht bewaert : hoe kleene en grooten
Hier treên , als op een' galm van noten .

Zoo stuit ten leste d'omwegang,
Daer 't outer wacht, en al te lang
Verlangde naer den offerwijn.
Nu wil d'Aertspriester van Jupijn,
In 't wit, bekraeft met eicke blaren,
d'Apostels eeren op d'altaren.

Maer zie om hoogh, hoe 't heiligh paer,
Met woorden, handen en gebaer,
Van 't Heidensch gruweloffer yst,
En Offermans, en scharen wijst
Naer Godt, wiens eere altaren passen.
Zy roepen: wy zijn stof en aschen.

Ghy zultze stracks van boven neer
Zien springen, Godts en J E S U S eer
Beschutten, en van harteleet
En rouw verscheuren elck zijn kleet,
Op dat men bloet noch wijnelck storte,
En daetlijck d'Offerstaetsi schorte.

Wat waer 't een jammer, zoo 't geschreeuw
Van een' oproerigen Hebreeuw
Den drang van Griecken help op ruy,
Om met een steene hagelbuy
Te pletteren, te slaen met vuisten
De Kruisgezanten des Gekruisten.

Dat ons Sint Pauwels staf behoe.
Men wijde hem 't altaerstuck toe,
Daer Lastman, om zijn kunst besaemt,
Den dienst der afgoën noch beschaemt
Met zijne Kristgewijde verven.
Hy leve onsterflijck na zijn sterven.

Ste. MARIE MAGDALENE

door

TITIAEN geschildert.

DE Kunst, die dus zich zelve prijft,
 Verdient alleen geen goude lijst,
 Maer eenen zoom van diamant,
 Ter eere van des Meesters handt.
 Zaegh 't grijze Griecken op, voorwaer
 Het kranste noch dien Tekenaar.
 Hier heeft de Tekenkunst haer' eisch.
 Ghy ziet geen verf, maer levend vleisch;
 Doch niet gelijk Natuur het geeft,
 Nu haer de Slang bedorven heeft,
 Neen zeker, 't is van hooger prijs,
 En zulcks als in het Paradijs
 Ons Grootmoêr eerst ter weerelt quam,
 Toen Grootvaêr heur in d'armen nam,
 Eer zy de lippen had gezet.
 Aen 't zoet vergift, ons vuile smet.
 Wat krachtiger penfeel is dit,
 In zulck een' dagh, daer zwart noch wit
 Gevonden wort! o kloecke vont!
 Hoe levendigh, hoe maghtigh ront
 Verheft zich SINTE MAGDALEEN,
 Gezalft, genezen van haer ween!
 Het lichaem, dat zoo deerlijk viel,
 Is nu gezont, gelijk de ziel,
 Die straelt u toe door 't nieuwe bloet.
 De rust van haer verzoent gemoedt
 Verschijnt u in 't aendachtigh licht
 Der oogen, in 't vernoeght gezicht.

Het voorhoofd zet geen rimpels meer
Van rouw, maer slacht het helder weêr,
Wanneer de hemel open staet.
't Godtvruchtigh wezen en gelaet,
De mont en boezem, waert gekust,
Bekooren niemant dan met lust
Tot Godt, en J E S U S, nu verhooght.
Het hair, dat flus de voeten drooght
Van dien genaderijcken Heer,
Verstrickt geen wulpsche harten meer;
Hoe blont het den albasten neck
En parlemoeren rugh bedeck',
En krulle om haeren blancken arm.
MARIE MAGDALEEN, bescherm
En help den Dichter, daer ghy zit,
En aen's Verbidder's voeten bidt.

G E B O O R T E Z A N G ,
aen
G R E G O R I U S T H A U M A T U R G U S ,
mijnen Geboorteheiligh .

Geboorteheiligh , Wonderwercker ,
G R E G O R I U S , die door 't geloof
Des afgodts onverlichten kercker
Zijn' vastgeboeiden zielenroof
Ontruckte , bergen kost verzetten ,
En stroomen stuiten ; Oosterfch Licht ,
Die Cezars stadt aen J E S U S wetten
Verknocht ; ontfang mijn Boortedicht
In uwe goude fchael , vol reucken ,
En offer het voor 's Lams geftoelt ,
Nu feftigh jaer het voorhoofd kreucken ,
Het bloet in d'aderen verkoelt ,
Het hair befneeuwt , mijn tijtgenoten ,
My vast bezwijcken , voor en na ,
Rontom en aen mijn zy gefchoten ,
Terwijl ick hier noch ftrijde , en fta
Op fchiltwacht , reede alle oogeblicken
T'ontworftelen het zielgevaer
Van 's weereelts zorghelijcke ftricken .
Verftreckme een fchilt en beuckelaer ,
Waer onder ick Godts naem magh eeren ,
Vrymoedigh zingen 's hemels lof ,
Om hoogh gevoert op Engleveêren ,
En vlechten uitgeleze ftof
Tot kranffen , en altaerfeftoenen ,
Op uwe feeft , mijn Jaergery ,

L29174-H

Het welck my leert de Godtheit zoenen,
 Als Slaghtmaent, meer dan half voorby,
 Den zonring sluit op mijn verjaren.
 Hoe slijt het leven, als een kleet!
 Waer is de vlugge tijt gevaren,
 Dat dierste kleinoot, waert bestect
 In aendacht, en bespiegelingen
 Van Godt en 't allerhooghste goet,
 En wat wy van den Zoon ontgingen,
 Die door de stralen van zijn bloet
 Ons zuiver wiesch, en openbaerde
 De beste Perle, die zoo diep
 Begraven lagh, bestulpt met aerde
 Eer hy ons tot zijn Waerheit riep,
 Uit geen verdienste, maer genade.
 Geluckigh zijnze, die voor 't ent
 Met vleesch noch bloet niet gaen te rade,
 Noch dit vergangklijck element.
 De melck der voetsfer, slimme wennis
 En d'eerste ploy van errefleer
 Wort spa verleert door bette kennis,
 Zoo lang men d'Ootmoect noch ontbeer;
 Die schiet te traegh haer eedle wortelen
 In steen van 't eigenzinnigh hart,
 Het welck verhardt in tegensportelen,
 En by zijn opzet blijft verwart.
 Geboorteheiligh, die in 't midden
 Der Zaligen uw' zetel hebt,
 Volhardt voor my en elck te bidden
 By hem, die licht uit duister schept.

M D C XLVII

JUSTUS EX FIDE VIVIT.